

Del II

Skattebaser och skatteinkomster

Uppgift

till ledning vid undertecknads taxering år 19

A. Inkomst af fast egendom.

Såsom inkomst af fast egendom anses den inkomst, som är egen fastighetsbeviljning beskattad. Denna inkomst beräknas efter det fastighetsbelopp för nästföregående år såsom taxeringsvärde och anses utgåa af jordbruksfastighet sex kronor för hvarje fulla ettundret kronor af taxeringsvärdet samt af annan fastighet och förläsnäta fem kronor för hvarje fulla ettundret kronor af taxeringsvärdet.

Delegerat i vanligt handelsbolag skall denna uppgift beträffande den på honom belöpnande andelen af bolagets tillhörig fastighet.

Undertecknad äger följande fastighet.....

Likställ med egare är sådan ämnehafvare af fast egendom, som derfor erlagit beviljning.

1a) jordbruksfastighet:

..... i	socken ; tax.-värde	kr.
..... i
..... i
Summa		kr.; 6 % dera

2a) annan fastighet och frälseränta:

..... i	socken ; tax.-värde	kr.
..... i	stad ;
..... i
frälseränta af
Summa		kr.; 5 % dera

Summa inkomst af fast egendom

B. Inkomst af arbete.

1a) Inkomst af tjänst eller pension.

Härunder uppgifvas aflöning, arvode, traktement, sporter, bostad, derest oossamma icke för säson löningens inkomst af fast egendom beskattad, samt annan med allmän eller enskild tjänst förenad lönnar, inkomst och förmån af särskild uppdrags, pension, tilligt understöd, tillränta och utnattagsförmån. Aflöning må ske endast för dels löst som använts till bestridande af de med erlifven tjänst förenade särskilda kostnader (se 7 § d) inkomstskatteförelörden), dels de med emble och tjänst förenade utgifter, som omförmälas i 7 § e) samma förelörden.

Undertecknad ättjänstes inkomst af följande tjänst

och skall skatta för inkomst af följande uppdrag:

.....
.....
.....

uppblir pension från

Undertecknads inkomst af tjänst eller pension nästföregående år har icke öfverstigit

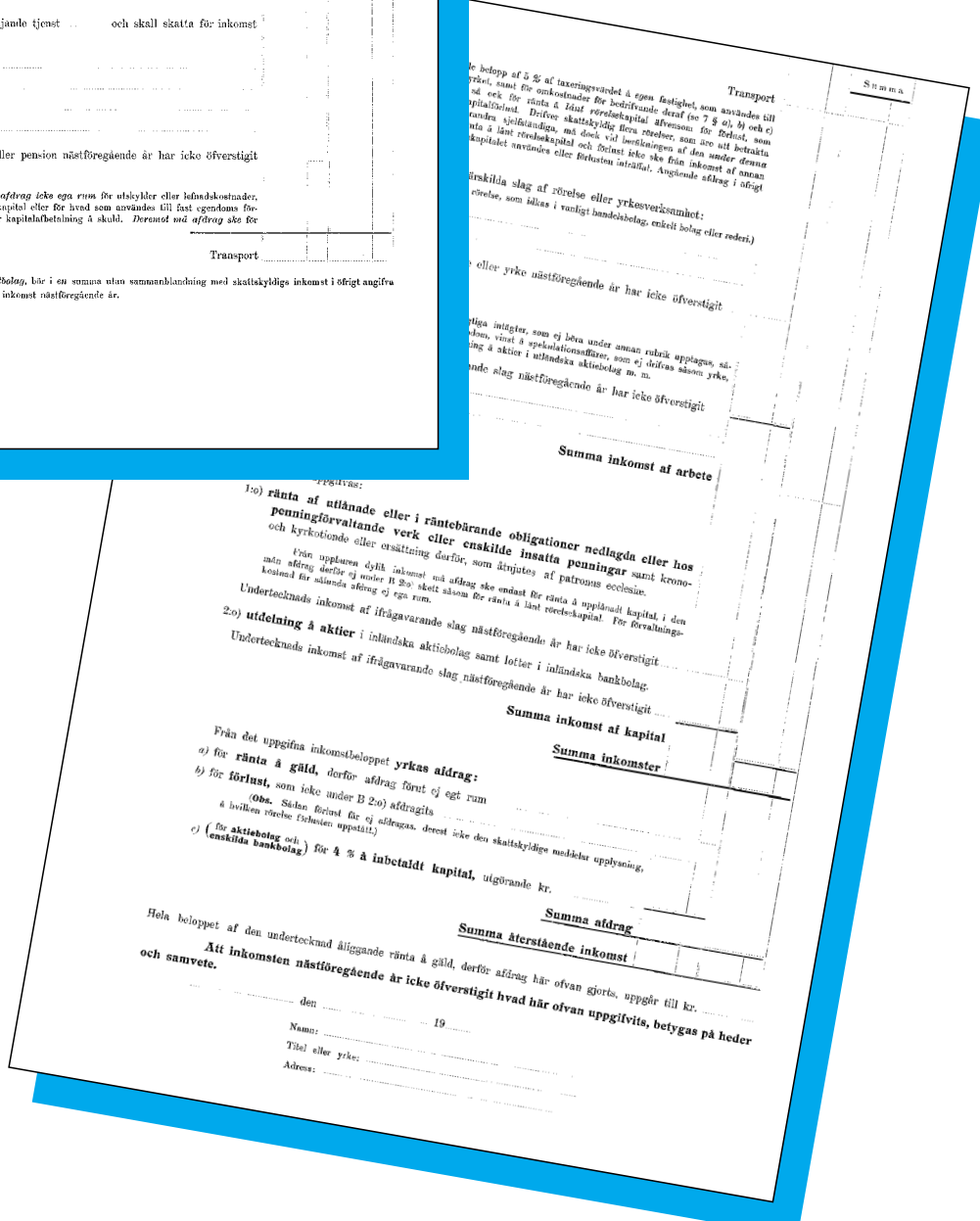
2a) Inkomst af rörelse eller yrke.

Vid inkomstens uppgifvande må aflöning icke öga rum för utskyllet eller befändkostnader, för ränta å den skattskyldiges eget kapital eller för lörd som användes till fast egendoms förskaffning, tillböring af inventarier eller kapitalafskafning å skuld. Årenast med aflöning äko för

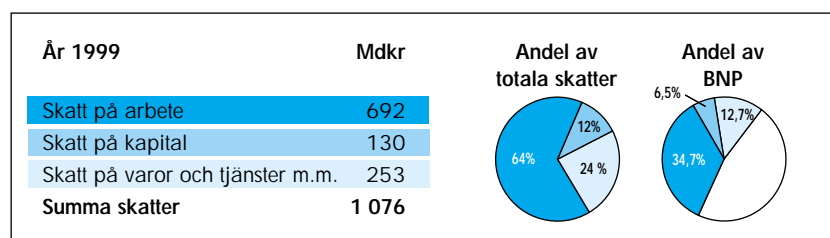
Transport

Anm. Skattskyldig, som är delegerat i kommanditbolag, bör i sin summa utan sammansblandning med skattskyldigs inkomst öfrigt angifva den honom tillkommande andelen af bolagets inkomst nästföregående år.

Genom 1902 års taxeringsreform överfördes den direkta beskattningen till staten och självdeklarationsplikt infördes. För första gången infördes progressiv statlig inkomstskatt. Progressiviteten begränsades till maximalt 4 procent. Bilden visar den första deklara-tionsblanketten för inkomståret 1902.

3 Skatt på arbete

- Skatt på arbete tas ut dels som inkomstskatt, dels som socialavgifter. År 1999 inbringade dessa skatter sammanlagt 692 miljarder kr vilket utslaget per invånare motsvarar 78 200 kr.
- Skatten på arbete motsvarade 1999 nästan 35 procent av BNP och utgjorde 64 procent av totala skatteuttaget.
- 1,3 miljoner eller 20 procent av inkomstagarna hade inkomster som översteg skiktgränsen för statlig skatt år 1999. Bland de heltidsanställda var andelen 37 procent.
- Mer än var tredje person i aktiv ålder pensionssparar. Det är vanligare att kvinnor pensionssparar än män. Men sparandet är i genomsnitt lägre bland kvinnorna.
- Kommunalskatten i kommunerna varierar år 2001 mellan som lägst 27,15 procent och som högst 33,17 procent. Skattekraften varierar från som högst 182 procent och som lägst 75 procent av riksgenomsnittet.

3.1 Historik

Skatt i form av arbete utkrävdes tidigt i form av natura- och arbetsprestationer för krig och stormansvälde i form av vårdkasar, fartyg och manskap i ledungsflottor och motsvarande. Dagsverken och naturaprestationer var under tidig medeltid en vanlig skattepålaga dels till världsliga herrar för brukande av åker och byggande av borgar samt gästning, dels till kyrkan för kyrkobyggande och i form av tionde av all säd (varav 3/10 till prästen och i övrigt andelar till biskopen, kyrkan och socknens fatti-

ga). Skattetrycket uppfattades som högt – då på samma sätt som nu. Åren 1356 och 1434 ledde det växande skattetrycket till skatteuppror, år 1356 mot Magnus Eriksson och år 1434 mot Erik av Pommern, det sistnämnda lett av Engelbrekt.

År 1810 infördes progressiv inkomstskatt första gången, en skatteform som avskaffades efter ett par år. År 1812 tillkom istället skatter i form av person-, objekt- och klasskatter. Klasskatterna var kopplade till yrkesklass och därpå förmodad åtföljande skattekraft. År 1861 slopades klasskatterna och ersattes med en proportionell skatt med en procent på behållen inkomst av arbete och kapital.

Grundstenen för den beskattning av arbete vi har idag lades 1903, då man införde en progressiv statlig inkomstskatt och systemet med självdeklaration. Källskattsystemet, d.v.s. att skatten på arbete betalas in löpande under året av arbetsgivaren, infördes först 1947.

Kommunalskatten fick sin nuvarande utformning genom den skattereform som genomfördes 1928. Fram till rösträttsreformen 1918 var den kommunala rösträtten satt i förhållande till den kommunalskatt man betalade.

Arbetsgivaravgifter introducerades första gången 1960 i samband med införandet av ATP. Under 1970-talet höjdes avgifterna successivt och uppgick i slutet av decenniet till ca 35 procent av lönesumman.

Fram till 1970 sambeskattades makar d.v.s. deras inkomster lades samman och skatten togs ut på den samlade hushållsinkomsten och inte i förhållande till de enskilda individernas inkomst. År 1971 infördes särbeskattning av makars inkomster. Ökande förvärvsintensitet bland kvinnor och jämställdhetsaspekter drev fram förändringen.

En stor genomgripande reform av stora delar av det svenska skattesystemet genomfördes åren 1990–1991.

Reformen innebar breddade skattebaser och sänkta formella skattesatser. De indirekta skatterna fick ökad vikt. Syftet med reformen var att åstadkomma en samhällsekonomiskt effektivare beskattning genom minskade skatteklar¹ och en mera likformig beskattning.

Utvecklingen efter skattereformen har bl.a. inneburit tendenser till ett ökat skatteuttag på arbete främst genom införandet av s.k. allmänna egenavgifter.

3.2 Skatt på arbete idag

Skatt på arbete tas idag ut i form av statlig och kommunal inkomstskatt på individernas arbetsrelaterade inkomster samt som olika former av avgifter som antingen betalas direkt av företagen (arbetsgivaravgifter, särskild löneskatt, egenavgifter) eller av individerna (allmänna egenavgifter). Underlaget för beskattning av arbete är löner eller andra förmåner man erhåller som anställd, egenföretagares inkomst av näringsverksamhet samt de ersättningar individerna får via socialförsäkringarna vid utebliven arbetsinkomst t.ex. sjukförsäkring, föräldraförsäkring och pension. Socialförsäkringsersättningarna kan ses som i tiden omfördelade arbetsinkomster.

Inkomståret 1999 uppgick skatt på arbete till totalt

692 miljarder kr (3.1 Tabell) vilket motsvarar inemot 35 procent av BNP.

3.3 Den arbetande befolkningen och arbetsinkomsterna

3.3.1 Omfördelningsbehov mellan aktiva och passiva perioder i livet

Ingen människa kan ta hand om sig själv och försörja sig genom eget arbete i livets alla skeden. Vi arbetar ungefär halva livet men måste ha försörjning hela. För att trygga uppehållet i barndom, alderdom, vid arbetslöshet och sjukdom m.m. måste en omfördelning ske mellan aktiva och passiva perioder i människornas livscykel.² Omfördelningen organiseras på olika sätt. En del löses inom familjen. Försäkringslösningar, avtal mellan arbetsmarknadens parter, lån och eget sparande är andra vägar. Skattefinansiering är en annan lösning. Var tyngdpunkten lagts varierar mellan olika länder. Sverige har via de lagstadgade socialförsäkringsavgifterna en förhållandevis hög skattefinansiering av den sociala tryggheten.

3.1 Tabell

Skatt på arbete åren 1992–1999, mkr

Overview of taxes on labour 1992–1999, MSEK

	Inkomståret Income year							
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Statlig inkomstskatt (Central gov. income tax for individuals)	17 234	17 879	21 386	23 444	25 930	29 345	31 909	29 577
Kommunal inkomstskatt* (Local income tax for individuals)	239 172	243 607	255 551	265 082	277 119	285 497	298 883	315 291
Skattereduktion på förvärvsinkomster (Tax reduction on low income)								-3 488
Delsumma inkomstskatt på arbete (Total income tax on labour)	256 406	261 486	276 937	288 526	303 049	314 842	330 792	341 379
Arbetsgivaravgifter (Employers' social sec. contributions)	211 912	185 242	191 972	214 631	230 629	237 492	251 343	266 044
Egenavgifter (Social sec. contributions for self-employed)	5 463	4 821	4 876	5 472	5 820	5 652	5 980	6 434
Allmänna egenavgifter (General social sec. contributions)	-	6 559	13 749	28 989	37 539	46 438	56 687	59 965
Särskild löneskatt (Special tax on certain earned income and pension costs)	10 301	9 579	10 018	9 982	11 552	12 799	16 123	18 743
Delsumma sociala avgifter (Total social security contributions)	227 676	206 201	220 615	259 074	285 540	302 381	330 133	351 185
Beskattning av tjänstegruppliv (Tax levied on benefits of occupational group insurance)	1 216	1 064	1 079	1 014	1 061	910	802	1 004
Skattereduktion för byggnadsarbete "ROT" (Tax reduction for housing improvements)	-	-1 025	-2 522	-	-1 179	-2 307	-2 476	-1 081
Total skatt på arbete (Total tax on labour)	485 297	467 727	496 109	548 614	588 471	615 825	659 251	692 488
Dito i procent av BNP (As percentage of GDP)	32,7%	31,2%	31,1%	32,0%	33,5%	33,8%	34,6%	34,7%

*) Avser kommunal inkomstskatt inkl. den obligatoriska delen av församlingsskatten.

Källa: RSV och ESV. Taxeringsutfallet, riksbokföringen samt statistikdatabasen GIN-Skatt.

¹ Med skatteklar avses ett marginalskattebegrepp som utöver den inkomstskatt och de egenavgifter som är direkt synliga för individen även inkluderar arbetsgivaravgifter och konsumtionskatter.

² Denna fråga behandlas djupare i SNS-rapporterna "Välfärdspolitik i kristid - håller arbetslinjen", SNS förlag 1998 samt "Från dagis till servicehus. Välfärdspolitik i livets olika skeden", SNS förlag 1999.

3.2 Tabell

Befolkning och sysselsättning 1993–2000, tusental personer och arbetade timmar

Population and employment 1993–2000, number (thousands) and hours worked

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Förändring (change) perioden 1993–2000	
									abs. tal abs. figures	dito % in %
Befolkning (Total population)	8 719	8 781	8 827	8 841	8 846	8 851	8 858	8 872	+154	+1,8
20–64 år (20–64 years)	5 033	5 076	5 112	5 129	5 142	5 156	5 174	5 199	+165	+3,3
Sysselsatta (Economically active population)	3 964	3 928	3 987	3 963	3 922	3 979	4 068	4 159	+195	+4,9
därav i arbete (of which at work)	3 314	3 326	3 391	3 383	3 348	3 361	3 456	3 497	+183	+5,5
därav tillfälligt frånvarande (of which temporarily absent from work)	650	602	596	580	574	618	611	662	+12	+1,8
relativt frånvarotal (absent persons in percent)	16	15	15	15	15	16	15	16		
Öppet arbetslösa (Unemployed)	356	340	333	347	342	276	241	203	-153	
I åtgärder (Engaged in labour market measures)	184	224	189	196	184	165	135	106	-78	
Öppet arbetslösa i % (Unemployed in percent)	8,2	8,0	7,7	8,1	8,0	6,5	5,6	4,7		
I åtgärder i % (Engaged in labour market measures in percent)	4,3	5,3	4,4	4,5	4,3	3,9	3,1	2,4		
Sysselsatta per invånare, % (Economically active population in percent of total population)	45,5	44,7	45,2	44,8	44,3	45,0	45,9	46,9		
Arbetade timmar (Number of hours worked):										
– total antal i miljoner (in millions)	6 383	6 465	6 601	6 598	6 547	6 634	6 814	6 913	+530	+8,3
– per sysselsatt (per person economically active)	1 610	1 646	1 656	1 665	1 669	1 667	1 675	1 662	+52	+3,2
– per invånare 20–64 år (per person aged 20–64)	1 268	1 274	1 291	1 286	1 273	1 287	1 317	1 330	+62	+4,9
– per invånare (per person)	732	736	748	746	740	750	769	779	+47	+6,4

Anm: Sysselsättningen avser förhållandena under en genomsnittlig mätvecka enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Personer som har sysselsättning men är lediga en hel mätvecka på grund av t.ex. semester, föräldraledigt eller sjukdom hamnar i gruppen "sysselsatta frånvarande".

Källa: Konjunkturinstitutet samt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU).

Trygghetsarrangemangen – oavsett om de löses via skatter eller på annat sätt – tar in anspråk närmare halva nationalinkomsten. Mindre än halva befolkningen är sysselsatt med förvärvsarbete (3.2 Tabell).

3.3.2 Antalet arbetade timmar har ökat sedan lågkonjunkturen i början av 1990-talet

Från högkonjunkturåret 1990 till lågkonjunkturåret 1993 minskade antalet arbetade timmar med nio procent. Antalet totalt arbetade timmar var som lägst år 1993. Därefter har en återhämtning skett. Åren 1994 och 1995 ökade antalet arbetade timmar med drygt 3 procent. Åren 1996 och 1997 stagnerade antalet arbetade timmar följt av en kraftig ökning åren 1998–2000. Sett över hela perioden 1993 till 2000 har antalet arbetstimmar ökat med drygt åtta procent vilket innebär att nivån i stort sett är tillbaka till vad den var år 1990. Återhämtningen under perioden 1993–2000 kan hänföras till att fler är sysselsatta men också att de sysselsatta arbetar

genomsnittligt sett fler timmar. De som är sysselsatta arbetar i genomsnitt 52 timmar mer år 2000 än år 1993. Samtidigt har befolkningen ökat. Slås de arbetade timmarna ut per invånare har antalet arbetade timmar ökat med 6,4 procent mellan 1993 och 2000 – från 732 till 779 timmar. Förändringar i antalet arbetade timmar har betydelse för skattepolitiken. Vid en nedgång, som den i början av 1990-talet, ökar omfördelningstrycket mellan de som arbetar och de som inte har arbete.

3.3.3 Ca 120 000 individer har förvärvs-inkomster över 500 000 kr

Ser man till befolkningen över 18 år inklusive pensionärer och egenföretagare, totalt sju miljoner individer, fördelar sig de taxerade förvärvsinkomsterna år 1999 på sätt som framgår av 3.3 Tabell.³ Omkring 260 000 individer har ingen eller så låg förvärvsinkomst att de inte behöver deklarerat. Ca 4,5 miljoner inkomsttagare har förvärvsinkomster som understiger 200 000 kr, 1,7 miljoner

³ Samma uppgifter med en mer detaljerad inkomstklassindelning återfinns i 3.34 Tabell i tabellbilagan till detta kapitel.

3.3 Tabell

Befolkningen över 18 år fördelade i inkomstklasser efter taxerad förvärvsinkomst. Uppgifter om antal inkomsttagare, inkomstsummor samt skatt på arbete i form av inkomstskatt, allmän pensionsavgift samt tillfällig skattereduktion, inkomståret 1999

Total population aged 18 years or more by assessed income from employment and business showing number of persons, income amounts, taxes on labour in form of central government income tax for individuals, local income tax for individuals, general pension contribution and temporary tax reduction, income year 1999

Taxerad förvärvsinkomst, tkr	Antal personer, tusental	Taxerad förvärvsinkomst mdkr	Skatt på arbete (mdkr) i form av				Summa
			Statlig inkomstskatt	Kommunal inkomstskatt	Allmän pensionsavgift	Tillfällig skattereduktion	
Assessed inc. from work, KSEK	Number of persons, thousands	Assessed inc. from work, BSEK	Taxes on labour (BSEK) in form of Central gov. inc. tax	Local inc. tax	Pension contribution	Temporary tax reduction	Total
0	261	0	0	0	0	0	0
- 100	1 681	91	0	15	3	-1	17
100- 200	2 785	425	0	115	21	-2	134
200- 300	1 662	397	3	112	25	0	140
300- 400	367	125	7	36	7	0	49
400- 500	133	59	6	17	2	0	25
500-1000	108	68	10	20	2	0	32
1000-	12	21	4	6	0	0	11
Samtliga (All) varav för följande kategorier (by categories):	7 010	1 185	29	322	60	-3	408
1. Pensionärer (<i>Pensioners</i>)	1 615	204	3	51	0	0	54
2. 18-24 år (<i>18-24 years</i>)	716	51	0	13	4	-1	16
3. Egenföretagare (<i>Self-employed</i>)	143	21	0	6	1	0	7
4. Löntagare (<i>Employees</i>)	3 628	825	25	230	52	-2	305
5. Övriga (<i>Others</i>)	908	85	1	22	3	0	25

Anm: Kategorierna i tabellen är avgränsade på följande sätt. Ingen under 18 år är med. Grupp 1 består av ålderspensionärer. De är således 65 år eller äldre. Grupp 2 är ungdomar i åldern 18-24 år. Inget krav finns på inkomst. Grupp 3 och 4 är personer med minst 10 000 kronor i förvärvsinkomst (definierad som summan av lön och inkomst av aktiv näringsverksamhet). Är lönen större än inkomst av aktiv näringsverksamhet så förs man till löntagare. I annat fall till företagare. Om förvärvsinkomst saknas eller är under 10 000 kronor så ingår man i övriggruppen.

Källa: SCB:s inkomststatistik, bearbetning av Stururvalet 1999.

har inkomster mellan 200-300 000 kr, ca 370 000 har inkomster mellan 300-400 000 kr och 133 000 har inkomster mellan 400 000-500 000 kr. Det finns 108 000 personer med inkomster mellan en halv och en miljon och 12 000 som får mer än miljonen i inkomst från förvärsarbete. Inkomsttagare med inkomst över en halv miljon utgjorde 1,8 procent av antalet personer, hade 7,5 procent av de taxerade förvärvsinkomsterna och betalade drygt 10 procent av de direktdebiterade skatter som tas ut på arbetsinkomster.

Medelinkomst för heltidsarbetande ca 256 000 kr

Av de förvärsarbetande 1999 kan drygt 3,5 miljoner karaktäriseras som anställda. Antalet egenföretagare som går med överskott och har sin huvudsakliga inkomst från näringsverksamhet uppgår till i storleksordningen 140 000. Av de anställda i åldern 20-64 år arbetade 70 procent heltid, 19 procent lång deltid och 11 procent kort deltid (3.4 Tabell). Av de drygt 1,7 miljoner anställda männen arbetade 83 procent heltid och 17 procent deltid. Av de 1,8 miljoner anställda kvinnorna arbetade 58 procent heltid och 42 procent deltid. De heltidsanställda utgjorde 70 procent av de anställda och svarade för 84 procent av de sammanlagda arbetsinkomsterna för anställda. Den genomsnittliga arbetsinkomsten för de heltidsanställda var 255 900 kr.

Av de 2,5 miljoner heltidsarbetande anställda (3.5 Ta-

bell) hade 68 procent inkomster under 260 000 kr, 29 procent inkomster i intervallet 260 000-500 000 och 4 procent inkomster över en halv miljon. De heltidsarbetande företagarna redovisar medelinkomster som uppgår till ungefär hälften av de heltidsanställdas.

3.4 Administrativa uppgifter kring skatt på arbete

3.4.1 Inkomsterna redovisas i en självdeklaration

Beskattningen av fysiska personers (individer och dödsbon) arbets- och kapitalinkomster sker per inkomstår. Inkomsterna redovisas i en självdeklaration som lämnas in till skattemyndigheterna på våren efter inkomståret ("taxeringsåret"). Sedan 1995 finns ett förenklat sätt att deklarerera som kan användas av flertalet inkomsttagare. Skattemyndigheterna skickar ut en blankett "Förenklad självdeklaration" med förtryckta inkomstuppgifter. De förtryckta uppgifterna har lämnats till skattemyndigheterna som kontrolluppgifter från arbetsgivare, pensionsinstitut, banker m.fl. Inför deklarationen av 2001 års inkomster har lämnats 71 miljoner kontrolluppgifter (se sammanställning i 3.7 Tabell) varav 17 miljoner avseende löner, pensioner och andra sociala ersättningar och 54

3.4 Tabell

Antal anställda och genomsnittlig och medianarbetsinkomst 1999 för anställda som inte har företagarinkomst i åldersgruppen 20–64 år, efter sysselsättningsnivå och kön

Total numbers of employees and average and median employment income 1999, employees aged 20–64 with no entrepreneurial income, by activity level and gender

	Antal anställda		Medel- inkomst, tkr	Median- inkomst, tkr	Total arbets- inkomst för resp. kategori, mdkr	Dito i % av arbetsinkomsten för samtliga anställda
	tusental	i % av samtliga anställda				
	Number of employees thousands	share (%) of all employees				
Helårs- och heltidsanställda 90–100 procent av årsarbetstiden						
<i>Year-round full-time (90–100 per cent) employees</i>						
Män (Men)	1 452	41	281,2	245,3	408	54
Kvinnor (Women)	1 025	29	220,3	204,0	226	30
Samtliga (Total)	2 477	70	255,9	227,3	634	84
Deltidsanställda 50–89 procent av årsarbetstiden						
<i>Part-time (50–89 per cent) employees</i>						
Män (Men)	159	5	138,1	128,0	22	3
Kvinnor (Women)	507	14	142,1	138,7	72	9
Samtliga (Total)	666	19	141,1	136,2	94	12
Deltidsanställda 1–49 procent av årsarbetstiden:						
<i>Part-time (1–49 per cent) employees</i>						
Män (Men)	138	4	84,4	66,1	12	2
Kvinnor (Women)	241	7	81,3	71,5	20	3
Samtliga (Total)	380	11	82,4	69,8	31	4
Samtliga anställda						
<i>All employees</i>						
Män (Men)	1 749	50	252,6	231,0	442	58
Kvinnor (Women)	1 773	50	179,0	175,9	317	42
Samtliga (Total)	3 522	100	215,5	200,7	759	100

Källa: Statistiska centralbyrån, Bearbetning av Inkomstfördelningsundersökningen 1999.

miljoner avseende kapital m.m. Stämmer uppgifterna på den förtryckta deklaraionsblanketten behövs bara en underskrift på att uppgifterna är riktiga. I annat fall kompletterar deklaraanten blanketten med tilläggsuppgifter. De vanligaste orsakerna till att tilläggsuppgift lämnas är yrkande om avdrag för arbetsresor och redovisning av

vinst/förlust vid försäljning av värdepapper och småhus. Vid mer komplicerade inkomstförhållanden, om man t.ex. har inkomst av näringsverksamhet eller om man är delägare i handelsbolag, lämnas en "Särskild självdeklaration".

3.5 Tabell

Helårs- och heltidsarbetande anställda och företagare i åldersgruppen 20–64 år med fördelning på inkomstklasser och kön år 1999

Full-year and full-time workers (employees and entrepreneurs) 1999, in the 20–64 age group, by income from work and gender

Kön Gender	Antal (tusental) i inkomstklasser (tkr)										Samtliga Arbetsinkomst, tkr		
	Number (thousands) by income interval (KSEK)										All	Income from work, KSEK	
	<100	100-140	140-180	180-220	220-260	260-300	300-500	500-1000	1000-..	..		medel- inkomst average income	median- inkomst median income
Anställda (Employees):													
Män (Men)	17	21	112	329	361	222	305	78	5	1 452	281,2	245,3	
Kvinnor (Women)	18	42	212	364	197	91	88	12	1	1 025	220,3	204,0	
Samtliga (Total)	35	63	324	693	559	313	394	90	6	2 477	255,9	227,3	
Företagare (Entrepreneurs):													
Lantbrukare och övriga företagare (Farmers and other entrepreneurs)	56	27	20	14	12	6	7	143	132,0	124,2	

Källa: Statistiska centralbyrån, Inkomstfördelningsundersökningen 1999.

3.6 Tabell

Antal inkomstdeklarationer från individer och dödsbon 1995–2000

Number of income tax returns for individuals 1995–2000

Taxeringsår Assessment year	Typ av deklarationsblankett, tusental Type of return, thousands			Särskild deklaration Special tax return	Skönstaxerade Discretionary assessments	Totalt antal Total number
	Förenklad deklaration Simplified return					
	utan tillägg without addition	med tillägg with additions	Delsumma Subtotal			
1995	3 166	2 224	5 390	1 332	46	6 768
1996	3 563	1 828	5 391	1 256	53	6 700
1997	3 488	1 981	5 468	1 250	53	6 771
1998	3 277	2 239	5 516	1 249	55	6 820
1999	3 372	2 155	5 527	1 278	58	6 863
2000	3 284	2 337	5 621	1 287	55	6 963

Källa: Riksskatteverkets verksamhetsstatistik.

3.7 Tabell

Kontrolluppgifter av olika slag vid taxeringen 2001

Statements of income from third party at assessment, 2001

Typ av kontrolluppgift Type of statement	Antal, tusental Number, thousands	Belopp, mdkr In BSEK
Löne- och sociala kontrolluppgifter (From employer etc)		
KU 10,13,16 Lön	7 989	885,9
KU 18 Pension, livränta, m.m.:	8 602	360,1
Summa	16 591	1 246,0
varav lämnade på ADB-media	16 160	
varav lämnade på papper	431	
Kapital-kontrolluppgifter (From financial institutions etc):		
KU 20 Inkomsträntor, konton	5 421	7,7
Sammanlagd behållning vid årets utgång		388,3
KU 21 Inkomsträntor svenska och utländska värdepapper	2 142	3,3
Sammanlagt värde vid årets utgång		80,1
KU 22 Utbetalt räntebidrag	35	0,5
KU 25 Utgiftsräntor	13 389	62,4
Låneskuld		1 170,2
KU 26 Tomträtsavgäld	137	0,5
KU 31 Utbetald aktieutdelning	21 484	59,7
KU 32 Erhållen ersättning vid försäljning av aktier m.m.	6 511	561,4
KU 33 Marknadsnoterade optioner och terminer	82	
KU 40 Beräknad reavinst vid försäljning av andel i fond	2 403	23,3
Beräknad reaförlust vid försäljning av andel i fond		1,2
KU 55 Överlåtelse av bostadsrätt - överlåtelsepris	123	42,1
Överlåtelse av bostadsrätt - förvärvspris		19,9
KU 50 Pensionssparande	2 411	15,0
Summa	54 137	
varav lämnade på ADB-media	54 098	
varav lämnade på papper	40	
Totalt antal KU	70 728	

Källa: Riksskatteverket. Statistikdatabasen GIN-Skatt.

Nästan 7 miljoner deklarerationer

Vid 2000 års taxering lämnades nästan 7 miljoner deklarerationer avseende fysiska personer varav 5,6 miljoner förenklade och 1,3 miljoner särskilda deklarerationer. Av de förenklade var 58 procent utan tilläggsuppgifter. 55 000 personer skönsbeskattades. Därutöver har ca 650 000 personer, i första hand barn, blivit maskinellt beskattade för kapital utan att ha lämnat deklareration. Av de deklarerationer som lämnades av individerna ändrades drygt fem procent vid skattemyndigheternas deklarerationsgranskning.

Lite kontrolluppgiftshistoria

Kontrolluppgiften har en gammal historia, men det är först på senare år som antalet kontrolluppgifter ökat och fått en större täckning och betydelse.

Kontrolluppgift för lön m.m. infördes redan 1935. Sedan 1981 tillgodoförs deklaranten den avdragna preliminärskatten via kontrolluppgiften. I samband med att den förenklade deklarerationen infördes 1987 tillkom kontrolluppgift på inkomsträntor, aktieutdelningar m.m.

Nästa stora expansion i antalet kontrolluppgifter inträffade i samband med att den nya förenklade deklara-

3.8 Tabell

Betalningsmönstret för den skatt som fastställts i inkomstdeklarationen för inkomståret 1999 (taxeringsåret 2000) för individer och dödsbon

Collection of income tax debited on basis of personal tax return for income year 1999 (assessment year 2000), individuals and deceased persons' estates, BSEK

	Antal, tusental Number thousands	Belopp, mdkr Amount BSEK	Belopp i % av fastställd skatt Amount in % of final tax
Summa skatt fastställd i den årliga inkomstdeklarationen <i>(Total tax debited on basis of personal tax return)</i>	7 422	466,3	100%
varav inbetalt via <i>(of which paid by)</i>			
- arbetsgivare, banker m.fl. genom preliminärskatteavdrag <i>(employers, banks etc. by means of withdrawal)</i>	7 727	408,2	88%
- egenföretagare m.fl. genom fördebiterad preliminär skatt <i>(preliminary tax paid by entrepreneurs)</i>	288	19,2	4%
Återstående differens som regleras genom skattskyldigas egna betalningar <i>(Remaining amount regulated by individuals' own payment)</i>		38,8	8%
fördelat på skattskyldiga som <i>(of which tax payers):</i>			
- har en differens på 100 kr eller mindre <i>(having a discrepancy of 100 SEK or less)</i>	778	0,0	0%
- får göra kompletterande inbetalningar med mer än 100 kr <i>(making additional payments of more than 100 SEK)</i>	2 894	55,9	12%
- har belopp att återfå på mer än 100 kr <i>(having more than 100 SEK to be refunded)</i>	3 750	-17,1	-4%

Anm: Den fastställda skatten i denna tabell omfattar utöver inkomstskatt på individernas förvärvsinkomster även skatt på inkomst av kapital, fastighetsskatt och förmögenhet.

Källa: RSV. Statistikdatabasen GIN-Skatt.

tionen med ett förslag till taxering infördes vid 1995 års taxering. För att göra taxeringsförslaget så fullständigt som möjligt infördes kontrolluppgifter på utgiftsräntor, tomträttsavgälder, överlåtelse av andel i allemansfonder och pensionssparande. Vid 1997 års taxering kom för första gången kontrolluppgifter avseende försäljningar av aktier och andra värdepapper. Vid 1998 års taxering infördes kontrolluppgift på skuldbeloppets storlek.

3.4.2 Individernas inkomstskatt slutregleras en gång per år

Skatten på löntagarnas och pensionärernas inkomster betalas i allt väsentligt in under inkomståret genom arbetsgivarens eller pensionsutbetalarens försorg genom att preliminärskatt dras av före löne- eller pensionsutbetalningen. Egenföretagarna betalar själva in preliminär inkomstskatt en gång per månad baserat på tidigare års inkomstnivå eller en preliminär deklaration. Den preliminära skatten avräknas från den skatt som debiteras vid taxeringen (slutskatten). Sedan den nya förenklade deklarationen infördes får flertalet besked om sin slutskatt redan i augusti efter inkomståret. För dem som lämnar Särskild självdeklaration lämnas besked om slutskatten i december efter inkomståret. Hur betalningsmönstret såg ut för de skatter som fastställdes i den deklaration som lämnades av individerna 2000 framgår av 3.8 Tabell.

Den slutliga skatten fastställdes i taxeringen till 466 miljarder kr. Arbetsgivarna betalade in 408 miljarder kr genom preliminärskatteavdrag för sina anställda. Egenföretagare m.fl. betalade in 19 miljarder genom egna månatliga inbetalningar. Individerna gjorde därutöver själva 56 miljarder i kompletterande inbetalningar och 17

miljarder betalades tillbaka till individerna på grund av att för stora belopp blivit inbetalda till skattemyndigheten.

Alla har ett eget skattekonto

Fr.o.m. 1999 har alla som betalar skatt ett eget skattekonto hos skattemyndigheten. På kontot bokförs både de betalningar de skattskyldiga själv gör och det som arbetsgivare, pensionsutbetalare och banker m.fl. dragit av som preliminär skatt. Egna inbetalningar kan göras till kontot när som helst under året. Intäkts- respektive kostnadsränta på över- och underskott räknas dag för dag precis som på ett vanligt bankkonto. När den slutliga skatten fastställts för en person jämförs detta belopp med de betalningarna som kommit in från olika håll. Beroende på hur mycket som betalats uppstår därvid över- eller underskott på kontot. I samband med att skattekontot infördes försvann de gamla invanda begreppen fyllnadsbetalningar, ö-skatt och kvarskatt.

3.4.3 Arbetsgivarna betalar preliminärskatten varje månad

Som framgått ovan ombesörjer arbetsgivare och pensionsutbetalare m.fl. att skatt dras på de anställdas löner, pensioner m.m. och skatten betalas in till skattemyndigheterna löpande under året. Arbetsgivarna betalar dessutom in arbetsgivaravgifter. Underlaget för arbetsgivaravgifter är i princip lönesumman inkl. beskattade förmåner. Arbetsgivaravgifterna och det preliminärskatteavdrag arbetsgivarna gör för sina anställda deklarerar och betalas in en gång i månaden. Denna inbetalning skall vara gjord den 12:e i månaden efter den månad lönen betalades ut till den anställde.

3.9 Tabell

Arbetsgivarna fördelade efter lönesumma 2000 (enligt kontrolluppgifter för inkomståret 2000)

Employers by total wages paid in 2000

Lönesumma, mkr	Antal arbetsgivare		Lönesumma	
	antal	fördelning i %	miljarder kr	fördelning i %
Total wages, MSEK	Number of employers	share in %	Total wage sum	share in %
	number		BSEK	
– 0,2	127 607	43	8	1
0,2– 0,5	64 244	21	21	2
0,5– 1,0	42 304	14	30	3
1,0– 5,0	49 415	17	105	12
5,0– 10,0	7 643	2,6	53	6
10,0– 20,0	3 899	1,3	54	6
20,0– 50,0	2 359	0,8	73	8
50,0–100,0	830	0,3	58	7
100,0–	1 085	0,4	484	55
Summa (Total)	299 386	100	886	100

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-Skatt.

Antalet arbetsgivare i Sverige uppgår till ca 300 000. Det svenska näringslivet domineras av stora arbetsgivare. Arbetsgivare med en lönesumma över fem miljoner (mer än ca 20 årsarbetskrafter) utgör fem procent av arbetsgivarna och svarar för 82 procent av lönesumman.

3.10 Tabell

Den taxerade förvärvsinkomstens sammansättning inkomståret 1999 för individer och dödsbon

The structure of assessed earned income, income year 1999, individuals and deceased persons' estates

Delposter under inkomst av tjänst m.m. Structure of assessed income	Antal som deklarerat på resp. post, tusental Number of persons, thousands	Belopp, mdkr Amounts, BSEK
A. Inkomst av tjänst (Income from employment)	6 528	1 168,2
A.1 Delsumma inkomstposter (Subtotal for incomes)		1 183,3
Löner, skattepliktiga förmåner, sjukpenning m.m. (Wages and social benefits)	4 935	920,8
Kostnadsersättning (Compensation for costs)	147	1,6
Allmän pension, tjänstepension (General pensions)	2 072	238,0
Privat pensionsförsäkring, livränta (Private pensions)	421	13,0
Skattepliktiga ersättningar som ej är pensionsgrundande (Other taxable compensations not entitling to pension)	206	4,7
Ersättningar från fåmansföretag/handelsbolag (Remuneration from close company/partnership)	28	4,3
Övrigt (Other income)		0,9
A.2 Delsumma avdragsposter (Subtotal for deductions)		-15,2
Resor till och från arbetet (Travel between home and work)	904	-10,1
Tjänsteresor (Travel in business)	46	-0,3
Dubbel bosättning (Dual residence)	72	-1,4
Övriga kostnader (Other costs)	587	-3,3
B. Inkomst av näringsverksamhet (egenföretagare) (Income from personal business)		28,2
Aktiv näringsverksamhet (For persons active in business)	296	25,6
Passiv näringsverksamhet (For persons not active in business)	94	2,6
C. Allmänna avdrag (General exemptions)	1 820	-12,8
Pensionssparande (Private saving for pension)	1 792	-12,2
Periodiskt understöd m.m. (Periodical allowance etc.)	6	-0,1
Kvittning av underskott av näringsverksamhet mot inkomst av tjänst (Deduction of deficit in business from income from employment)	17	-0,4
D. Taxerad förvärvsinkomst (A+B-C) Assessed income (A+B+C)	6 640	1 183,2

Källa: Riksskatteverket, Ekonomistyrningsverket. Taxeringsutfallet.

3.5 Direkt skatt på individernas inkomster av förvärvsarbete

3.5.1 De taxerade förvärvsinkomsterna 1 183 miljarder kr år 1999

Sammansättningen av den taxerade förvärvsinkomsten inkomståret 1999 framgår av 3.10 Tabell. I tabellen ingår inte inkomster för personer som haft så låga inkomster att de inte behövt lämna deklaration. Sammantaget kan dessa inkomster för icke-deklaranterna beräknas till åtta miljarder kr varav sju miljarder avser pensioner och en miljard löner.

Den taxerade förvärvsinkomsten som är summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet, men efter allmänna avdrag, uppgick 1999 till 1 183 miljarder kr. Den taxerade inkomsten utgör basen för skatteberäkningen. I taxeringsunderlaget ingår inkomst av tjänst med 1 168 miljarder kr. Härav utgjorde löner, skattepliktiga förmåner och vissa socialförsäkringsförmåner sammanlagt 921 miljarder kr varav 101 miljarder avseende socialförsäkringar (t.ex. sjuk- och föräldrapenning, arbetslöshetsersättning). De allmänna pensionerna och tjänstepensionerna svarade för 238 miljarder kr (exkl.

pensionsbelopp för pensionärer som undantagits från deklarationsplikten, ca 7–8 miljarder kr). Egenföretagarnas inkomst av näringsverksamhet var 28 miljarder kr.⁴ Individerna erhöll 13 miljarder i privata pensionsförsäkringar och livräntor. Avdraget för pensionssparande var 12,2 miljarder kr. Avdrag för resor till och från arbetet gjordes av 904 000 personer till ett sammanlagt belopp på 10,1 miljarder.

Avdrag för arbetsresor och för pensionssparande är de vanligaste avdragen.

3.5.2 904 000 personer gör avdrag för resor till och från arbetet

Fr.o.m. inkomståret 1998 medges avdrag för resor till och från arbetsplatsen för kostnader som överstiger 7 000 kr. Fr.o.m. år 2001 är avdraget för resor med bil 16 kr per mil.

Inkomstår	Gräns för att göra avdrag	Avdrag vid resor med egen bil
1993–1994	4 000 kr	13 kr/mil
1995–1997	6 000 kr	13 kr/mil
1998–2000	7 000 kr	15 kr/mil
2001–	7 000 kr	16 kr/mil

År 1999 har 904 000 inkomsttagare gjort avdrag för resor till och från arbetet. Detta är betydligt färre än fem år tidigare. (3.11 Tabell). Avdragsbeloppet är dock högre år 1999 – 10,1 miljarder kr mot 8,9 miljarder 1994.

Inkomståret 1999 som den senaste statistiken avser var avdraget i genomsnitt 11 333 kr. För 142 000 personer översteg avdraget 20 000 kr.

Nästan 18 procent av inkomsttagarna gör reseavdrag. Vanligast är reseavdrag i pendlingslänen Halland och Uppsala. Det genomsnittliga avdraget för de som gör avdrag är högst i Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län.

Tittar man på enskilda kommuner är reseavdrag mest frekventa i Lerum, Håbo och Kungsbacka och minst

3.11 Tabell

Reseavdraget 1993–1999

Deduction for expenses for travelling between home and place of work 1993–1999

Inkomstår	Antal personer, tusental	Totalt belopp, mkr	Medelbelopp, tkr
Year	Number of persons, thousands	Total amount, MSEK	Average amount, KSEK
1993	1 291	8 821	6,8
1994	1 153	8 926	7,7
1995	805	7 341	9,1
1996	815	7 637	9,4
1997	872	8 256	9,5
1998	880	9 653	11,0
1999	904	10 117	11,2

Källa: Riksskatteverket, Ekonomistyrningsverket. Taxeringsutfallet.

3.12 Tabell

Reseavdraget inkomståret 1999

Deduction for expenses for travelling between home and place of work income year 1999

Avdrag tkr KSEK	Antal tusental thousands	andel, % share, %	Belopp mkr MSEK
0– 2	100	11	114
2– 4	130	14	388
4– 6	107	12	531
6– 8	102	11	709
8–10	80	9	720
10–12	67	7	730
12–15	80	9	1 080
15–20	91	10	1 569
20–25	55	6	1 215
25–30	34	4	920
30–40	32	4	1 097
40–	22	2	1 124
Summa (sum)	900	100	10 197
Genomsnittligt belopp i kronor (Average amount SEK)			11 333

Källa: SCB:s inkomststatistik, bearbetning av Stururvalet 1999.

3.13 Tabell

Reseavdraget i olika län inkomståret 1999

Deduction for expenses for travelling between home and place of work in the different counties in 1999

	Antal som gjort avdrag	% av de som haft lön m.m.	Genomsnittligt avdragsbelopp, tkr
	Number of persons with deductions	In % of the income earners	Average amount deducted, KSEK
Stockholms	123 458	11,6	11,8
Uppsala	41 867	24,0	14,4
Södermanland	28 052	19,4	14,1
Östergötland	38 103	16,2	10,4
Jönköping	30 907	16,2	9,6
Kronoberg	19 448	18,6	10,0
Kalmar	23 157	17,4	10,4
Gotland	6 420	20,0	9,7
Blekinge	16 496	19,0	9,6
Skåne	130 104	20,6	11,1
Halland	38 406	24,7	11,6
Västra Götaland	177 031	20,8	11,0
Värmland	30 745	19,5	10,5
Örebro	27 567	17,4	10,4
Västmanland	25 945	17,5	12,5
Dalarna	29 261	18,1	10,3
Gävleborg	26 121	16,1	10,3
Västernorrland	27 972	19,2	9,8
Jämtland	12 263	16,0	11,3
Västerbotten	26 130	17,0	10,5
Norrbottnen	24 908	16,1	11,6
Riket	904 361	17,6	11,2

Källa: SCB, Den totalräknade inkomststatistiken 1999.

⁴ Näringsidkarnas inkomster och principerna för hur de beskattas behandlas samlat i kapitel 6 "Särskilt om företagsbeskattning".

3.14 Tabell

Avdrag för pensionssparande 1991–1999

Deduction for savings for individual private pension 1991–1999

Inkomstår	Antal personer, tusental	Medelbelopp, tkr	Totalt belopp, mkr
Year	Number of persons, thousands	Average amount KSEK	Total amount MSEK
1991	966	9,4	9 076
1992	1 018	8,1	8 242
1993	1 070	8,2	8 795
1994	1 235	8,5	10 551
1995	1 363	6,7	9 144
1996	1 478	6,6	9 797
1997	1 576	6,6	10 415
1998	1 678	6,6	11 053
1999	1 803	6,8	12 260

Källa: SCB, den totalräknade inkomststatistiken.

vanliga i Stockholm, Sundbyberg och Solna. Trosa, Norrtälje och Nynäshamn toppar med de högsta genomsnittliga avdragen medan de lägsta genomsnittliga avdragen återfinns i Gnosjö, Staffanstorps och Burlöv.

3.5.3 Fler kvinnor än män pensionssparar

Allt fler pensionssparar. Inkomståret 1999 gjorde 1,8 miljoner inkomsttagare avdrag för pensionssparande med ett totalt belopp på 12,3 miljarder kr. Detta innebär att mer än var tredje person i aktiv ålder kompletterar sin lagstadgade pension med ett eget pensionssparande. Beloppet som drogs av uppgick i snitt till 6 800 kr. Antalet personer som pensionssparar har ökat med 840 000 sedan 1991. Pensionsspararna sparar dock i genomsnitt mindre än 1991. Avdraget för pensionssparande begränsades 1995 från helt till halvt basbelopp. För tjänstein-

komster mellan tio och tjugo basbelopp eller om man är näringsidkare får ett större avdrag göras.⁵

Det är vanligare att kvinnor pensionssparar än män (3.15 Tabell). I åldrarna 20–64 år pensionssparar 40 procent av kvinnorna mot 31 procent av männen. Men sparatet är genomsnittligt sett lägre bland de kvinnor som gör pensionsavdrag.⁶ Pensionssparandet börjar tidigt. Av de som har förvärvsinkomster och är under 25 år pensionssparar 7 procent med i genomsnitt 1 900 kr. Andelen som pensionssparar är högst i åldersgruppen 45–54 år (43 procent).

3.5.4 Skatteberäkningen grundas på taxerad förvärvsinkomst

Den taxerade förvärvsinkomsten utgör bas för skatteberäkningen av skatt på arbete. Skatten tas ut som statlig och kommunal inkomstskatt. Dessutom tas för personer i aktiv ålder ut en allmän pensionsavgift. Den allmänna pensionsavgiften är till del avdragsgill då beskattningsunderlaget för statlig och kommunal inkomstskatt bestäms. För att få den beskattningsbara förvärvsinkomsten görs grundavdrag och för pensionärer i vissa inkomstlägen ett särskilt grundavdrag. Den beskattningsbara förvärvsinkomsten utgör den bas på vilken den statliga och kommunala inkomstskatten tas ut. 3.16 Tabell visar skatternas och avgifternas storlek vid vissa inkomstnivåer år 2001. I tabellen anges också hur stor arbetsgivaravgift som betalas vid respektive nivå.

3.5.5 Grundavdraget och den tillfälliga skattereduktionen

Grundavdraget har varit lika stort vid den statliga och kommunala taxeringen sedan 1991 utom 1994 då grundavdraget tillfälligt slopades vid den statliga taxeringen. Grundavdraget utgår från en grundnivå och trap-

3.15 Tabell

Avdraget för pensionssparande fördelat på ålder och kön 1999 (exkl. dödsbon)

Deduction for savings for individual private pension 1999 by age and gender (excl. deceased persons' estates)

Ålder Age	Avdrag för pensionssparande Deduction for savings for individual private pension								
	Kvinnor Women			Män Men			Samtliga All		
	Antal Number	Andel,% Share, %	Genomsnitt, tkr Mean value, KSEK	Antal Number	Andel,% Share, %	Genomsnitt, tkr Mean value, KSEK	Antal Number	Andel,% Share, %	Genomsnitt, tkr Mean value, KSEK
0–24	28 375	7	1,8	28 335	7	2,1	56 710	7	1,9
25–34	207 467	36	3,0	187 112	31	3,6	394 579	33	3,3
35–44	258 340	46	4,6	206 145	35	6,0	464 485	40	5,2
45–54	295 085	49	7,3	221 192	36	9,4	516 277	43	8,2
55–64	186 584	39	9,8	152 142	31	12,1	338 726	35	10,8
65–	12 702	1	12,9	19 468	3	14,6	32 170	2	13,9
Samtliga	988 553	28	6,1	814 394	24	7,6	1 802 947	26	6,8
varav i åldern 20–64 år (of which by age 20–64 years)	974 496	40	6,0	793 565	31	7,4	1 768 061	35	6,6

Källa: SCB, bearbetning av den totalräknade inkomststatistiken 1999.

⁵ Reglerna innebär inkomståret 1999 (prisbasbelopp = 36 400 kr) för den som är anställd och har inkomster under 364 000 kr att det största belopp som får dras av är 18 200 kr. För den som har inkomster mellan 364 000 och 728 000 kr får avdrag göras med ytterligare 5 procent av den del av inkomsten som överstiger 364 000 kr. Maximalt avdrag som kan göras av anställda är således 36 400 kr vid en inkomst på 728 000 kr.

⁶ Mer detaljerade uppgifter om storleken på pensionsavdraget för kvinnor och män återfinns i 3.37 Tabell i tabellbilagan till detta kapitel.

3.16 Tabell

Skatt på arbete för löntagare i aktiv ålder vid några olika inkomstnivåer 2001, inga avdrag, kommunalskatt = 30,53 % (motsvarar medelskattesats för primärkommuner och landsting)

Tax paid for wage earners of active ages at different income levels (SEK) in year 2001, no deductions, local tax rate = 30,53 % (equal to the average charge for municipalities and county councils)

1. Lön (wage level)	50 000	100 000	150 000	200 000	250 000	300 000	350 000	400 000	500 000	1000 000
Avdrag egenavgift pension ¹ (Deduction social security charges, pension)	-1 800	-3 500	-5 300	-7 000	-8 800	-10 500	-10 700	-10 700	-10 700	-10 700
Grundavdrag (Basic deduction)	-10 000	-17 900	-15 700	-10 700	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Beskattningsbar inkomst (Taxable income)	38 200	78 600	129 000	182 300	231 200	279 500	329 300	379 300	479 300	979 300
Kommunalskatt (30,53%) (Local tax)	11 662	23 996	39 383	55 656	70 585	85 331	100 535	115 800	146 330	298 980
Kommunal inkomstskatt, fast belopp (Local tax, fixed amount)	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Stallig inkomstskatt (Central gov. income tax)	0	0	0	0	0	5 500	15 460	25 460	49 905	174 905
Allmän pensionsavgift ¹ (General pension contr.)	3 500	7 000	10 500	14 000	17 500	21 000	21 300	21 300	21 300	21 300
Skattereduktion på förvärvs- inkomster (Tax reduction on low income)	-1 320	-1 320	-1 140	-540	0	0	0	0	0	0
Skattereduktion allmän pensionsavgift ¹ (Tax reduction for general pension contr.)	-1 700	-3 500	-5 200	-7 000	-8 700	-10 500	-10 600	-10 600	-10 600	-10 600
2. S:a direktdebiterad skatt (Direct income tax)	12 342	26 376	43 743	62 316	79 585	101 531	126 895	152 160	207 135	484 785
3. Arbetsgivaravg. (32,82%) (General payroll tax)	16 410	32 820	49 230	65 640	82 050	98 460	114 870	131 280	164 100	328 200
Skatt+arbetsgiv.avg. (2+3) (Total tax on labour)	28 752	59 196	92 973	127 956	161 635	199 991	241 765	283 440	371 235	812 985
Arbetsgivarkostnad (1+3) (Total wage cost for the employer)	66 410	132 820	199 230	265 640	332 050	398 460	464 870	531 280	664 100	1 328 200
Behållen lön efter skatt (1-2) (Remaining wage after taxes being paid)	37 658	73 624	106 257	137 684	170 415	198 469	223 105	247 840	292 865	515 215

¹⁾ År 2001 gäller att löntagarna genom en skattereduktion kompenseras direkt för hälften av den uttagna allmänna pensionsavgiften. Resterande hälft av den allmänna pensionsavgiften är avdragsgill. Reglerna är del av en reform som syftar till att kompensera löntagarna för effekterna av den allmänna pensionsavgiften.

Källa: Riksskatteverket.

pas därefter upp för att sedan åter trappas ned till grundnivån. Grundnivån höjdes år 2001 från 0,24 till 0,27 prisbasbelopp och år 2002 höjs avdraget ytterligare till 0,293 prisbasbelopp (avrundning uppåt till närmaste hundratals kronor).⁷ Grundnivån uttryckt i kronor vid den statliga och kommunala beskattningen inkomstären 1991–2002 framgår av sammanställningen i 3.17 Tabell. År 2002 är grundavdraget 11 200 kr.

Reglerna för grundavdrag i olika inkomstlagen innebär att grundavdraget blir "puckelformat". Inkomstären 2001 utgör grundavdraget 10 000 kr vid taxerad inkomst under 68 700 kr samt vid taxerad inkomst över 206 900. I inkomstlagen mellan 68 800 och 206 800 varierar det mellan som lägst 10 100 och som högst

3.17 Tabell

Grundavdragets grundnivå inkomstären 1991–2002

Basic deduction; standard level in SEK 1991–2002

Inkomstår Income year	Grundavdrag, kr Basic deduction, SEK
1991	10 300
1992	10 700
1993	11 000
1994*	8 800
1995	8 900
1996	8 600
1997–2000	8 700
2001	10 000
2002**	11 200

* 1994 medgavs inte grundavdrag vid den statliga taxeringen.

** Enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2001.

⁷ Förslag i budgetpropositionen hösten 2001.

3.18 Tabell

Beräkning av grundavdraget i olika inkomstlägen år 2001

Calculation of basic deduction at different levels of assessed income year 2001

Taxerad förvärvsinkomst, kr Assessed earned income, SEK	Grundavdrag Basic deduction
Upp till 68 700	10 000
68 800–106 300	10 100–19 400 upptrappning med 25% av inkomst över 68 800
106 400–112 800	19 500
112 900–206 800	19 400–10 100 nedtrappning med 10% för inkomst över 112 900
206 900 -	10 000

19 500 kr vid taxerad inkomst mellan 106 400 och 112 800.

I avvaktan på en större inkomstskattereform infördes 1999 en tillfällig skattereduktion för att tillföra låg- och medelinkomsttagarna mer köpkraft. Lättnaden har varit kopplad till intjänandet av pensionsgrundande inkomst vilket innebär att lättnaden i första hand omfattat befolkningen i aktiv ålder. Den särskilda skattereduktionen utvidgas enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2001 till att omfatta all taxerad förvärvsinkomst vilket innebär att skattereduktionen även kommer att ges till pensionärer. Reduktionen utgör som mest 1 320 kr per år och trappas ned med 1,2 procent av inkomster över 135 000 kr. Det innebär att reduktionen är borta vid en årsinkomst på 245 000 kr.

Avsikten är att den tillfälliga skattereduktionen fr.o.m. år 2003 ska ersättas av ett högre allmänt grundavdrag lika för förvärvsarbete och pensionärer.

3.5.6 Statliga och kommunala inkomstskatten

Fysiska personer betalar kommunal och statlig inkomstskatt på den beskattningsbara förvärvsinkomsten. Samtliga skattebetalare med beskattningsbar förvärvsinkomst påförs kommunal inkomstskatt. Därutöver betalar alla 200 kr i ett fast skattebelopp. Fram till 1998 har det fasta beloppet varit en skatteintäkt för staten. Åren 1999–2002 tillfaller det fasta beloppet kommuner och landsting.⁸

För personer med låg arbetsinkomst (år 2001 ungefär upp till 14 000 kr) innebär den tillfälliga skattereduktionen för låginkomsttagare att kommunalskatten i praktiken "kvittas bort".

Genomsnittlig kommunalskatt 30,53 procent 2001

Fram t.o.m. 1999 bestod kommunalskatten av tre olika delar; skattesats för kommuner, skattesats för landsting samt församlingsskatt. I och med kyrkans skiljande från staten har församlingsskatten ersatts av en kyrkoavgift som inte är att betrakta som skatt. Kommunalskatten be-

står därför fr.o.m. år 2000 av skatteuttag för kommunen och för landstinget. Kommunalskattesatsen varierar mellan kommuner, men landets genomsnittliga kommunalskattesats är 30,53 procent inkomståret 2001.

Statlig inkomstskatt i två skikt fr.o.m. 1999

Åren 1991–1994 utgick, utöver kommunalskatten, statlig inkomstskatt om ytterligare 20 procent på den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger skiktgränsen för statlig skatt. Åren 1995–1998 har funnits en s.k. värnskatt i form av en temporär höjning av den statliga inkomstskatten från 20 till 25 procent. Skiktgränsen för statlig inkomstskatt redovisas i 3.19 Tabell.

År 1999 togs den s.k. värnskatten bort och ersattes av en statlig inkomstskatt som tas ut i två skikt. I det första skiktet är den statliga skatten 20 procent och gäller enligt förslag för år 2002 för inkomster över 290 100 kr. I det andra skiktet tas ytterligare fem procent ut i skatt. Det gäller år 2002 för inkomster över 430 900 kr. Skiktgränserna för statliga skatten ska mellan åren räknas upp med förändringen i konsumentprisindex med ett tillägg på två procentenheter. I praktiken har dock skiktgränsens nivå kommit att fastställas genom separata beslut. Mellan 1999 och 2002 har den nedre skiktgränsen uttryckt i beskattningsbar inkomst justerats upp från 219 300 kr till 273 800 kr d.v.s. med 54 500 kr. Detta är mer än vad som följer av uppräkningsregeln. Uppjusteringen fördelar sig på 24 000 kr för indexregeln, 13 900 kr för att tekniskt kompensera för begränsningen av avdragsrätten för den allmänna pensionsavgiften och

3.19 Tabell

Skiktgränsen för statlig inkomstskatt, 1991–2002

Income level at which central government income tax is to be paid, 1991–2002

Inkomstår Income year	Skiktgräns, kr Beskattningsbar inkomst		Income level, SEK Dito uttryckt som taxerad förvärvsinkomst (se anm)	
	skikt 1	skikt 2	skikt 1	skikt 2
	Taxable income		Do. in terms of assessed income	
	lower level	upper level	lower level	upper level
1991	170 000		180 300	
1992	186 600		197 300	
1993	190 600		203 500	
1994	198 700		202 700	
1995	203 900		221 600	
1996	209 100		229 000	
1997	209 100		231 600	
1998	213 100		238 400	
1999	219 300	360 000	245 000	389 500
2000	232 600	374 000	254 600	398 600
2001	252 000	390 400	271 500	411 100
2002*	273 800	414 200	290 100	430 900

* Enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2001.

Anm: Brytpunkten uttryckt i taxerad förvärvsinkomst har beräknats utifrån beskattningsbar inkomst med tillägg för grundavdrag och avdrag för allmän egenavgift för icke-pensionärer.

⁸ År 2002 enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2001.

16 600 kr i extra höjning för att få ned andelen inkomsttagare som har inkomster över brytpunkten.⁹

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

År 2001 infördes en skattelättnad för utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner som vistas i Sverige under en begränsad period. Lättnaden innebär att skatt och socialavgifter endast betalas på 75 procent av lönen. Lättnaden gäller de tre första åren av vistelsen. En särskild nämnd, Forskarskattenämnden, prövar vilka som uppfyller kriterierna.

Skattereduktion för fackföreningsavgift föreslås införd år 2002

I budgetpropositionen aviseras att förslag kommer att läggas fram om skattereduktion för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa fr.o.m. år 2002. Skattereduktionen för fackföreningsavgift ska motsvara 25 procent av fackföreningsavgiften. Motivet för att införa skattereduktionen anges vara att likställa villkoren för medlemskap i en arbetsgivarorganisation respektive en arbetstagarorganisation. För avgift till arbetslöshetskassa ska skattereduktionen motsvara 40 procent av avgiften. Enligt gällande regler får avgiften till arbetslöshetskassa dras av endast till den del den tillsammans med övriga kostnader för inkomsternas förvärvande överstiger 1000 kr. Skattelättnad i form av skattereduktion för fackföreningsavgift har funnits tidigare under åren 1983–1991.

3.5.7 Marginalskatt och marginaleffekter

I kapitel 1 beskrivs olika marginalskattebegrepp. Det marginalskattebegrepp som används nedan – den synliga marginalskatten – inkluderar den inkomstskatt och de

egenavgifter som träffar en viss inkomstökning som en individ får. Ett annat mer omfattande marginalskattebegrepp är den s.k. skattekiln som utöver den inkomstskatt och de egenavgifter som är direkt synliga för individen även inkluderar arbetsgivaravgifter och konsumtionsskatter.

Ett annat begrepp som förekommer i diskussionerna är marginaleffekten. Marginaleffekten beaktar utöver marginalskatten de effekter en inkomstökning ger på olika inkomstberoende bidrag och avgifter. De man vanligen tänker på är bostadsbidrag, barnomsorgsavgifter, underhållsbidrag, återbetalning av studielån och socialbidrag.

Högsta marginalskatten 55,5 procent

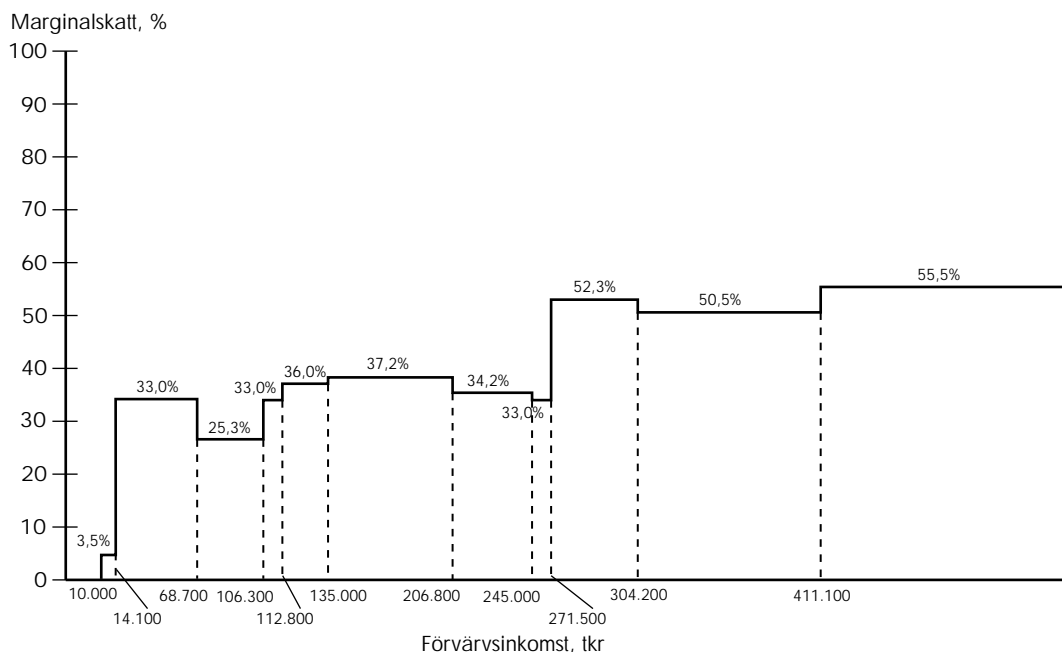
De sammanlagda marginalskatteeffekterna år 2001 för en person i aktiv ålder som uppstår i olika inkomstlägen illustreras i 3.20 Diagram. I beräkningarna har tagits hänsyn till grundavdragets "puckelformade" utformning, den tillfälliga skattereduktionen för låg och medelinkomsttagare, en kommunalskattesats på 30,53 procent (= medelutdebiteringen) och den statliga inkomstskatten. Vidare ingår effekterna av den allmänna pensionsavgiften.

Marginalskatten är "i princip" 33,0 procent upptill en inkomst på 271 500 kr. På grund av grundavdragets konstruktion blir dock marginaleffekten något försänkt (25,3 procent) vid inkomster mellan 68 700 kr och 106 300 kr. I inkomstlägen mellan 112 800 och 245 000 blir marginaleffekten en aning förhöjd beroende på avtrappning av grundavdrag och den tillfälliga skattereduktionen för låginkomsttagare. I inkomstskiktet mellan 271 500 och 304 200 tas ut statlig inkomstskatt på 20 procent samt allmän pensionsavgift och marginalskatten

3.20 Diagram.

Marginalskatt i olika inkomstlägen inkomståret 2001.

Marginal tax rate at different income levels in 2001.

Anm: I diagrammet bortses från den effekt som uppträder vid uttag av allmän pensionsavgift vid den inkomstgräns som man överskrider gränsen för deklara-tionsplikt.

⁹ I tabellbilagan (3.35 Tabell) redovisas uppjusteringen fördelad på respektive år.

hamnar på 52 procent. I intervallet 304 200 till 411 100 är den statliga inkomstskatten fortfarande 20 procent men marginalskatten blir något lägre – 50,5 procent – beroende på att man passerat taket för uttag av allmän pensionsavgift. När gränsen för statsskattens övre skikt överskrids, vilket inträffar vid inkomster på 411 100 kr, blir marginalskatten 55,5 procent.

20 procent över brytpunkten 1999

I utredningsskedet för den stora skattereformen i början av 1990-talet föreslogs att skiktgränsen vid genomförandet 1991 skulle sättas vid en inkomst på 200 000 kr och man räknade då med att tio procent av de skattskyldiga skulle hamna över brytpunkten. Vid riksdagsbehandlingen och beslutet om skattereformen sänktes gränsen. Skiktgränsen fastställdes därvid med inriktning att 15 procent av de skattskyldiga skulle betala statlig skatt. Inkomstskattereglerna har därefter ändrats i olika avseenden.

Ser man till utfallet 1999 för samtliga inkomsttagare över 20 år (inkl. pensionärer) hade 20 procent eller 1,3 miljoner personer inkomster över skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Bland helårs- och heltidsanställda hade 37 procent inkomster över brytpunkten (3.21 Tabell samt tabellbilaga 3.36 Tabell). Bland heltidsanställda män var det 48 procent och bland kvinnorna 23 procent.

Åren 2000–2002 görs extra höjningar av den nedre skiktgränsen i syfte att få ned andelen som betalar statlig skatt. År 2002 räknar man med att andelen inkomsttagare som betalar statlig inkomstskatt ska sjunka till 17 procent. Inriktningen är att på sikt få ned andelen som betalar statlig skatt till 15 procent av de skattskyldiga.

3.21 Tabell

Procentandelen inkomsttagare över skiktgränsen

Share of persons with income level above the threshold for central government income tax

	Andel, procent			Share in %		
	Samtliga över 20 år (inkl. pensionärer)			Heltidsanställda 20–64 år		
	Män	Kvinnor	Båda könen	Män	Kvinnor	Båda könen
	All persons above 20 years			Full-time employees 20–64 years		
	Men	Women	All	Men	Women	All
1991	34	9	21	53	24	42
1992	28	6	17	43	16	33
1993	27	7	17	47	19	35
1994	30	9	19	52	24	40
1995	25	6	15	42	15	31
1996	26	7	16	44	19	34
1997	28	9	18	47	23	37
1998	29	9	19	48	22	38
Nivå 1 (Level 1):						
1999	30	7	20	48	23	37
2000*	30	10	20	48	23	38
2001*	27	9	18	44	21	35
Nivå 2 (Level 2):						
1999	10	1	4	12	3	8
2000*	8	1	5	13	3	9
2001*	8	2	5	13	3	9

*) Åren 2000–2001 avser beräknade värden enligt en framskrivning som gjorts av SCB med hjälp av mikrosimuleringsmodellen Fasit.

Källa: Statistiska centralbyrån, Inkomstfördelningsundersökningarna samt mikrosimuleringsmodellen Fasit.

3.22 Tabell

Vissa inkomstberoende system vid sidan av skattesystemet 1999

Some means tested systems outside the tax system 1999

	Antal, tusental Number, thousands	Belopp, mdkr Amounts, BSEK
Barnomsorgsavgift (Day care fee):		
Ensamstående hushåll (Singles)	107	0,9
Gift/sambohushåll (Cohabiting)	392	6,6
Summa hushåll (Total households)	499	7,5
Antal "berörda vuxna" (Number of affected adults)	891	
Återbetalning av studielån m.m. (Repayment of study loan):		
Berörda individer (Affected persons)	766	5,1
Bostadsbidrag till barnfamiljer och unga (Accommodation allowances for families with children and young people):		
Ensamstående hushåll (Singles)	279	3,7
Gift/sambohushåll (Cohabiting)	105	1,5
Summa hushåll (Total households)	384	5,2
Antal "berörda vuxna" (Number of affected adults)	488	
Bostadsbidrag till pensionärer (BTP) (Accommodation allowances for pensioners):		
Ensamstående hushåll (Singles)	466	9,6
Gift/sambohushåll (Cohabiting)	46	0,7
Summa hushåll (Total households)	512	10,4
Antal "berörda vuxna" (Number of affected adults)	559	

Källa: SCB. Specialuttag ur HINK och FASIT.

Marginal effekter vid sidan av skatterna

För att ge en uppfattning om effekterna av några av de inkomstprövade systemen vid sidan av skattesystemen redovisas i 3.22 Tabell antal berörda hushåll och vilka belopp som omsätts när det gäller barnomsorgsavgifter, återbetalning av studielån och bostadsbidrag år 1999.

Antalet hushåll som betalar *barnomsorgsavgifter* var 1999 en halv miljon och det belopp som betalades var 7,5 miljarder kr. Barnomsorgstaxorna har skiftande utformning mellan kommunerna. Något generellt kan därför inte sägas om vilka margineffekter en inkomstökning har på avgiftsuttaget i det enskilda fallet. En för riket gemensam maxtaxa i barnomsorgen införs fr.o.m. år 2002 vilket lindrar margineffekterna.

Återbetalning av studielån m.m. gjordes av ca 770 000 personer. Det återbetalda beloppet var 5,1 miljarder kr. Reglerna för återbetalning har varierat över tiden. För de lån som ges idag gäller att återbetalning skall göras med fyra procent av inkomsten om denna överstiger en viss undre gräns.

Bostadsbidrag till ungdomar och barnfamiljer berörde ca 380 000 hushåll som fick 5,2 miljarder i bostadsbidrag. För barnfamiljer gäller att bostadsbidraget minskas med 20 procent av inkomsten över viss nivå. För

3.23 Tabell

Genomsnittliga marginaleffekter 1996–2001 fördelade på skatte- och olika bidragssystem, åldersgruppen 20–64 år (exkl. egenföretagare)

Average marginal effects 1996–2001 arising from income tax system and different means tested systems outside the tax system, population aged 20–64 years (self-employed excl.)

Marginaleffekt av Marginal effect due to	Nivå ¹ Level			Förändring totalt Total change		därav förändring p.g.a regler of which change due to rules	
	1996	1998	2001	1996– 1998	1998– 2001	1996– 1998	1998– 2001
	Inkomstskatt ² (<i>Income tax</i>)	35,5	37,6	34,5	2,0	-3,1	2,1
Barnomsorgsavgift (<i>Day care fee</i>)	0,5	0,4	0,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,2
Bostadsbidrag (<i>Accommodation allowance</i>)	2,2	1,6	1,5	-0,6	-0,1	-0,1	0,1
Socialbidrag (<i>Social assistance</i>)	2,0	1,5	1,6	-0,5	0,1	-0,1	0,1
Underhållsstöd (<i>Maintenance allowance</i>)	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsstöd (<i>Labour market support</i>)	12,9	11,1	7,6	-1,8	-3,5	-0,2	0,0
Total marginaleffekt (Total marginal effect)	53,2	52,2	45,5	-1,0	-6,7	1,6	-2,9

¹) Inkl. maxtaxa i barnomsorgen.²) Inkl. allmän pensionsavgift.

Källa: 2001 års ekonomiska vårproposition (Prop. 2000/2001:100). Bilaga 4. Fördelningspolitisk redogörelse.

ungdomar minskas bostadsbidraget med en tredjedel av inkomst som överstiger viss nivå.

Bostadsbidraget till pensionärer berörde ca 510 000 hushåll och uppgick till 10,4 miljarder kr.

I en fördelningspolitisk redogörelse i 2001 års ekonomiska års vårproposition har gjorts en beräkning av den genomsnittliga marginaleffekten för inkomstskatt och inkomstprövade bidragssystem för åren 1996–2001.¹⁰ För åren 1996–1998 utgör resultaten utfall och för åren 1999–2001 utgör beräkningen en prognos. I beräkningen antas att alla personer i förvärvsaktiv ålder (exklusive egenföretagare) ökar sin arbetsinsats motsvarande ett värde om 12 000 kr per år. Antalet personer motsvarar omkring 5 miljoner. De genomsnittliga marginaleffekterna bestäms inte bara av regler i skatte- och bidragssystemen. De är också starkt kopplade till sysselsättningen. Stigande sysselsättning minskar antalet personer med arbetslöshetsunderstöd och inkomstprövade bidrag vilket bidrar till minskade genomsnittliga marginaleffekter.

Av 3.23 tabell framgår att marginaleffekterna sjunkit kraftigt under perioden ifråga. Den beräknade genomsnittliga nivån år 2001 uppgår till 45,5 procent vilket är 7,7 procentenheter lägre än år 1996. Den kraftiga minskningen beror främst på att arbetslösheten sjunker under denna tidsperiod, vilket minskat omfattningen av arbetslöshetsunderstöd, socialbidrag och bostadsbidrag. Regelförändringar förklarar 1,3 procentenheter av minskningen.

Den genomsnittliga marginalsikten ökade åren 1996–1998 med 2 procentenheter men har åren därefter gått ned med ca 3 procentenheter.

3.6 Mer om kommunalskatten

I detta avsnitt behandlas kommunalskatterna översiktligt. Den läsare som vill veta mer om kommunalskatterna och kommunernas ekonomi hänvisas till Statistiska centralbyråns bok "Årsbok för Sveriges kommuner 2001", som är huvudkällan till de uppgifter om kommunalskatterna som redovisas nedan.

3.6.1 Kommunalskatten proportionell

Kommuner och landsting har rätt att ta ut skatt samt att bestämma skattesatsens storlek. Fram till år 2000 bestod den totala skattesatsen av tre olika delar; skattesats för kommuner, skattesats för landsting och skattesats för kyrkliga kommuner. I och med kyrkans skiljande från staten utgörs den totala skattesatsen fr.o.m. år 2000 av summan av skattesatsen för kommunen och skattesatsen för landstinget

Den tidigare församlingsskatten har ersatts av en kyrkoavgift som inte är att betrakta som en skatt. Förändringen sammanhänger med att Svenska kyrkan frigjordes från staten den 1 januari år 2000. Kyrkoavgiften inkluderar en avgift till begravningsverksamheten. De som inte tillhör Svenska kyrkan eller bor i en kommun som är huvudman för begravningsverksamheten betalar en separat begravningsavgift.¹¹

Kommunalskatt betalas sedan mitten av 1980-talet endast av fysiska personer. Den kommunala inkomstskatten är proportionell, d.v.s. den utgår med samma procentuella andel av den beskattningsbara förvärvsinkomsten oavsett inkomstens storlek. Alla skattskyldiga betalar skatt till den kommun och det landsting där de är folkbokförda.

¹⁰ Prop 2000/2001:100, Bilaga 4 Fördelningspolitisk redogörelse.¹¹ Den genomsnittliga kyrkoavgiften (inkl. begravningsavgift), som erläggs av de som tillhör Svenska kyrkan, är 1,22 procent av den kommunalt beskattningsbara inkomsten. Den genomsnittliga obligatoriska begravningsavgiften i landet är 0,25 procent.

3.24 Tabell

Kommunala medelskattesatser vissa år under perioden 1960–2001

Mean local tax rates, certain years 1960–2001

År	Antal kommuner	Folkmängd den 1 januari tusental	Medelskattesats, %		Primärkommun	Landsting ²	Församlingar	Skatteunderlag	
			Total kommunal ¹	Total exkl. församlings-skatt				Kr per invånare	Kr per invånare reala värden ³
Year	Number of municipalities	Population, thousands	Mean local tax rate, %		Municipalities	County councils	Parishes	Tax base	
			Total	Total excl. parishes				SEK per inhabitant	SEK per inhabitant real value
1960	1 031	7 471	14,63	13,86	10,85	4,38	0,77
1965	995	7 695	17,25	16,45	12,18	5,95	0,80
1970	848	8 014	21,00	20,18	14,18	8,06	0,82	9 601	65 800
1975	278	8 177	25,23	24,35	15,23	10,21	0,88	14 689	75 400
1980	279	8 303	29,09	28,09	16,68	12,61	1,00	27 821	87 400
1985	284	8 343	30,38	29,28	17,20	13,30	1,10	41 797	81 400
1990	284	8 527	31,16	30,01	17,31	13,96	1,15	65 642	95 900
1991	284	8 591	31,15	30,00	17,32	13,92	1,15	73 146	100 400
1992	286	8 644	31,04	29,89	19,38	11,52	1,15	82 574	102 700
1993	286	8 692	31,04	29,90	19,43	11,45	1,14	89 130	101 300
1994	286	8 745	31,05	29,91	19,44	11,44	1,14	91 106	101 200
1995	288	8 816	31,50	30,33	20,20	11,05	1,17	92 260	97 900
1996	288	8 837	31,65	30,47	21,15	10,17	1,18	96 011	99 700
1997	288	8 844	31,66	30,47	21,16	10,15	1,19	97 960	99 200
1998	288	8 848	31,65	30,46	21,18	10,12	1,19	101 837	102 700
1999	289	8 854	31,48	30,29	20,55	9,79	1,19	104 931	105 300
2000	289	8 861	30,38	30,38	20,57	9,87	.	109 796	110 300
2001	289	8 883	30,53	30,53	20,57	10,02	.	115 903	115 900

¹⁾ Med total skattesats avses den procentuella andel av den beskattningsbara inkomsten som en skattskyldig påförs i kommunal inkomstskatt. Genomsnittliga skattesatser, medelskattesatser, är beräknade som vägda medelvärden, varvid det kommunala skatteunderlaget använts som vikter. Från och med år 2000 ingår inte längre någon församlingskatt i den kommunala skattesatsen, eftersom församlingarna inom Svenska kyrkan inte längre är kommuner.

²⁾ Exklusive kommuner utanför landsting, s.k. landstingsfria kommuner.

³⁾ Skatteunderlaget per invånare (medelskattekraften) är omräknat till reala värden genom deflatering med konsumentprisindex (KPI) med år 2001=100 (eg. inkomståret 1999=100). Värdena har genomgående avrundats till jämna hundratal.

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2001.

3.6.2 Utveckling av kommunalskatten

Utvecklingen av de kommunala skattesatserna i medeltal åren 1960–2001 redovisas i 3.24 Tabell. Den genomsnittliga kommunala skattesatsen i landet uppgår år 2001 till 30,53 procent. För att få en riktig bild av utvecklingen mellan 1999 och åren därefter måste församlingsskatten exkluderas.

År 1990 beslutade riksdagen om kommunalt skattestopp. Den successiva ökningen av kommunalskattesatsen sedan decennier tillbaka stoppades upp åren 1990–1994. Inom ramen för skattestoppet gjordes dock 1992 en skatteväxling mellan kommuner och landsting. Anledningen var att kommunerna genom den s.k. ÅDEL-reformen övertog service och vård av äldre och handikappade från landstingen. Under åren efter 1992 har gjorts ytterligare skatteväxlingar mellan kommunerna och landstingen, i första hand med anledning av att landstingen lämnat över ansvaret för bl.a. särskolan och omsorgen om psykiskt utvecklingsstörda till kommunerna. Skattestoppet hävdades 1995 med vissa reservationer. Åren 1997–1999 har funnits bestämmelser som inneburit att höjningar av kommunalskatten i särskilda fall (lägskattekommunerna Täby, Danderyd, Lidingö undantagna) reducerar det generella statsbidraget med hälften av den

ökning i skatteintäkterna som skattehöjningen medfört. Åren 1997 och 1998 berördes inga kommuner av denna reduktion. År 1999 berördes fem kommuner och det generella statsbidraget reducerades för dessa med sammanlagt ca 20 mkr. Den tillfälliga lagen om reduktion av statsbidraget vid skattehöjningar upphörde att gälla i och med utgången av 1999. Åren 2000 och 2001 har kommunalskatten höjts med 0,09 respektive 0,15 procentenheter.

3.6.3 Kommunalskatten varierar med sex procentenheter

Det totala kommunala skatteuttaget varierar mycket mellan olika kommuner och olika delar av landet. Skillnaden mellan den kommun som 2001 har lägst total kommunal skatt (Danderyds kommun i Stockholms län, 27,15 procent) och den som har högst skatt (Gullspång kommun i Västra Götalands län 33,17 procent) uppgår till 6,02 procentenheter.

Av landets 289 kommuner hade 16 stycken en kommunal skattesats under 29 procent. Utdebitering över 32 procent fanns i 78 kommuner (3.38 och 3.39 Tabell i tabellbilagan). Ser man till hur stor andel av befolkningen

3.25 Tabell

Kommunerna med lägst och högst kommunalskatt 2001, procent

Local authority areas with the lowest and highest local income tax rates in 2001, percent

Tio med lägsta	Procent
Ten with lowest	Percent
1. Danderyd	27,15
2. Vellinge	27,50
3. Täby	27,85
4-5. Solna, Kävlinge	27,90
6. Vallentuna	28,00
7. Stockholm	28,10
8. Örskälljunga	28,15
9-11. Nacka, Sollentuna, Ängelholm	28,25
Tio med högsta	Procent
Ten with highest	Percent
1. Gullspång	33,17
2. Ragunda	33,12
3. Sollefteå	33,09
4. Härnösand	33,04
5. Munkedal	33,01
6. Fagersta	32,97
7. Norsjö	32,85
8. Kramfors	32,84
9. Norberg	32,82
10. Kristinehamn	32,80

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2001.

(3.26 Diagram) som bor i kommuner med olika skattesats finner man att kommuner med skattesats under 29 procent omfattar drygt 14 procent av befolkningen medan drygt 20 procent bor i kommuner med utdebitering över 32 procent.

3.6.4 Högst skattekraft i Danderyd, lägst i Borgholm

Förvärvsinkomsterna varierar över landet och därmed det kommunala beskattningsunderlaget. Skattekraft är ett mått som används som beteckning på det skatteunderlag som härrör från kommunens egna invånare. I genomsnitt för riket var skattekraften 2001 115 903 kr per invånare.¹² Av kommunerna hade Danderyd i Stockholms län den högsta skattekraften med 182 procent av riksgenomsnittet och Borgholm i Kalmar län det lägsta med 75 procent av riksgenomsnittet (3.39 Tabell i tabellbilagan).

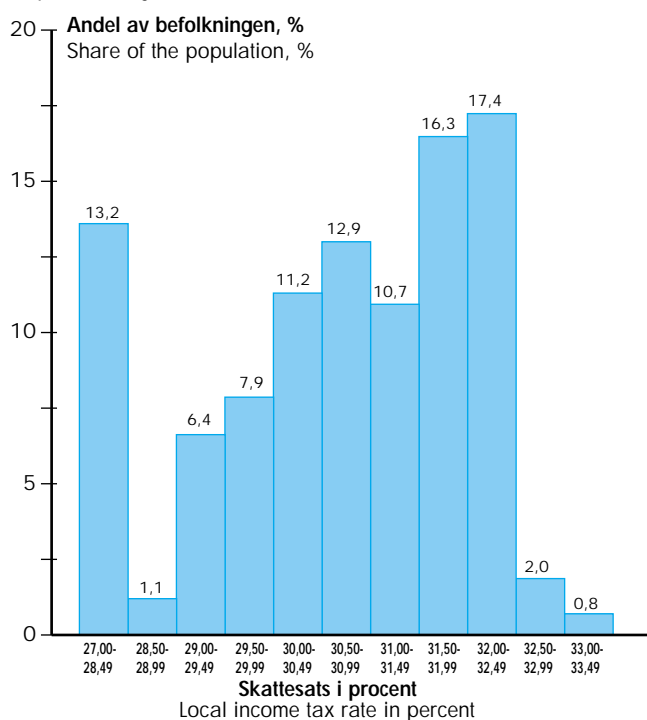
3.6.5 Kommunalskatten vidarebefordras från staten till kommunerna

Kommunalskatten fastställs av kommunfullmäktige men uppbärs av staten. Kommunalskatten vidarebefordras sedan från staten till kommunerna. Från och med år 1993 grundas statens utbetalning av kommunalskatte medel på senast kända skatteunderlaget i kommunen respektive landstinget. Eftersom detta blir känt med två års eftersläpning i förhållande till kommunernas verksamhetsår räknas skatteunderlaget upp med en faktor som

3.26 Diagram.

Folkmängden fördelad efter total kommunal skattesats 2001.

Population by total local income tax rate 2001.

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2001 (se även 3.38 Tabell i tabellbilaga).

motsvarar den beräknade ökningen av skatteunderlaget de två efterföljande åren. Den prognostiserade utvecklingen följs upp och när det slutliga taxeringsutfallet är känt görs en slutavräkning. Det nya systemet har fr.o.m. år 1998 ändrats så tillvida att slutavräkningen inte längre görs individuellt på kommun- och landstingsnivå. I stället görs en kollektiv slutavräkning som innebär att skillnaden mellan preliminära och slutliga kommunal- och landstingsskatte medel på riksnivå regleras med ett enhetligt belopp per invånare i kommunen eller landstinget.

Systemförändringen som gjordes 1993 medförde att den tidigare tvååriga eftersläpningen upphörde. Det nya systemet underlättar den kommunala planeringen genom att utgifter och inkomster kommer bättre i fas.

3.6.6 Bidrags- och utjämningsystem för kommuner och landsting

Ett nytt statsbidrags- och utjämningsystem för kommuner och landsting tillämpas från 1996. Utjämningssystemet innehåller dels ett system för inkomstutjämnning, dels ett system för kostnadsutjämnning för skillnader i strukturella förhållanden. Kommuner och landsting vars skattekraft eller strukturella förhållanden är bättre än genomsnittet för riket erlägger utjämningsavgift. Om skattekraften är lägre än riksgenomsnittet eller om de strukturella förhållandena är sämre än riksgenomsnittet utgår utjämningsbidrag. I princip skall de sammanlagda avgif-

¹² Avser de inkomster som intjänades två år tidigare d.v.s. inkomståret 1999.

3.27 Tabell

Inomkommunal utjämning och statsbidrag till kommuner och landsting år 2001, mdkr

Intramunicipal equalisation and government grants for municipalities and county councils year 2001, BSEK

	avgift fee	bidrag contribution	netto net
Inomkommunal inkomstutjämning:			
<i>Intramunicipal equalisation of revenues:</i>			
kommuner (municipalities)	-10,3	10,7	
landsting (county councils)	- 4,3	4,0	
Summa (Total)	-14,7	14,7	0,0
Inomkommunal kostnadsutjämning:			
<i>Intramunicipal equalisation of costs:</i>			
kommuner (municipalities)	- 4,9	4,9	
landsting (county councils)	- 1,3	1,3	
Summa (Total)	- 6,2	6,2	0,0
Generella statsbidrag:			
<i>Government grants:</i>			
kommuner (municipalities)			58,9
landsting (county councils)			19,3
Summa (Total)			78,1

Anm: Exkl. övergångsregler.

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2000.

terna vara lika stora som de sammanlagda bidragen – utjämningsystemet kan på så sätt sägas vara "självfinansierat" inom kommunsektorn.

Via inkomstutjämningsystemet omfördelas brutto 14,7 miljarder kr från kommuner och landsting som ligger bättre till än rikssnittet till kommuner och landsting under rikssnittet. Via kostnadsutjämningsystemet förflyttas på motsvarande sätt 6,2 miljarder kr.

Förutom inkomst- och kostnadsutjämning ingår i systemet också ett generellt statsbidrag som betalas ut med ett enhetligt belopp per invånare. Via bidrags- och utjämningsystemet överförs år 2001 78 miljarder kr från staten till kommuner och landsting.¹³ Vissa förändringar i utjämningsystemet infördes år 2000 men den principiella uppbyggnaden bibehölls. Förändringarna berörde sättet att beräkna vissa av faktorerna som ingår i kostnadsutjämningsystemet. År 2001 gjordes också vissa ändringar i inkomstutjämningsystemet för att minska de negativa marginaleffekterna. Ändringen innebär i korthet en bidrags/avgiftsjustering så att en kommuns procentuella inkomstförändring (förändring av skatteinkomster netto efter inkomstutjämning) mellan två år, till 95 procent ska bestämmas av utvecklingen i riket och till 5 procent av utvecklingen i den egna kommunen.

Nedanstående exempel för Sollentuna och Dorotea visar hur utjämningsystemet och det generella statsbidraget fungerar i det enskilda fallet år 2001. Värdena i sammanställningen avser kr per invånare.

Sollentuna är en kommun som har en skattekraft som ligger 30 procent över riksgenomsnittet och som får avdrag inom ramen för inkomstutjämningsystemet. Doroteas skattekraft ligger 17 procent under riksgenomsnittet och

3.28 Tabell

Exempel på utjämning av inkomster och kostnader, Sollentuna och Dorotea, kr/invånare

Examples of equalisation of revenues and costs, Sollentuna and Dorotea, SEK per capita

	Sollentuna	Dorotea
Inkomstutjämning (Equalisation of revenues)	-6 999	+4 311
Kostnadsutjämning (Equalisation of costs)	+45	+11 139
Generellt statsbidrag (General state grant)	+6 540	+6 851
Införandetillägg/avdrag (Introduction addition/discount)	-10	-194
Summa bidrag kr/inv (Total grant per capita, SEK)	-424	+22 107

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2001.

får ett positivt inkomstutjämningsbidrag. Båda kommunerna har strukturella förhållanden som ligger sämre till än snittet vilket innebär att de får ett positivt bidrag inom ramen för kostnadsutjämningsystemet. Kostnadsstrukturen i Dorotea är dock betydligt mera oförmånlig än i Sollentuna. Sammantaget, inkl. det generella statsbidraget, får Sollentuna betala en nettoavgift på 424 kr per invånare och Dorotea får ett bidrag på 22 107 kr per invånare.

3.7 Socialavgifter

Socialavgifterna är i ekonomisk mening till viss del avgifter, som till denna del grundar förmåner i form av rätt till sjukpenning, pensioner m.m. Till resterande del är dessa avgifter i ekonomisk mening att betrakta som skatter eftersom de inte finansierar förmåner som är relaterade till individens inkomst.

3.7.1 Olika former av socialavgifter

En av grundtankarna i skattereformen i början 1990-talet var att all arbetsersättning oavsett vilken form den har och all inkomst av näringsverksamhet skulle beläggas med någon typ av socialavgifter eller motsvarande skatt. För att uppnå detta tas socialavgifter ut i olika former.

Den första typen är de avgifter som betalas in av arbetsgivarna och som kallas för arbetsgivaravgifter. Egenföretagarnas motsvarande avgifter kallas för egenavgifter. Den andra formen är den allmänna pensionsavgift som betalas direkt av både anställda och egenföretagare.

En tredje typ är den särskilda löneskatten som är att betrakta som en renodlad skatt. Den särskilda löneskatten tillkom i samband med skattereformen i syfte att ge inkomsterna en mera likformig beskattning. Nivån på den särskilda löneskatten sattes att motsvara skattedelen av socialavgifterna såsom avgifterna var utformade vid

¹³ Därutöver får kommunala sektorn vissa specialdestinerade statsbidrag. Dessa bidrag uppgick till 38 miljarder kr 1999.

3.29 Tabell

Socialavgifter för olika huvudgrupper 1992–1999, mkr

Compulsory social security contributions by main group 1992–1999, MSEK

Inkomstår Income year	Avgiftsslag Main group				Summa sociala avgifter Total social security contributions	Andel av BNP As percentage of GDP
	Arbetsgivar- avgifter Employers' social sec. contributions	Egenavgifter Social sec. contributions for self-employed	Allmänna egenavgifter General social sec. contributions	Särskild löneskatt Special tax on certain earned income and pension costs		
1992	211 912	5 463	-	10 301	227 676	15,3%
1993	185 242	4 821	6 559	9 579	206 201	13,8%
1994	191 972	4 876	13 749	10 018	220 615	13,8%
1995	214 631	5 472	28 989	9 982	259 074	15,1%
1996	230 629	5 820	37 539	11 552	285 540	16,3%
1997	237 492	5 652	46 438	12 799	302 381	16,6%
1998	251 343	5 980	56 687	16 123	330 133	17,3%
1999	266 044	6 434	59 965	18 743	351 185	17,6%

Källa: RSV och ESV. Taxeringsutfallet, riksbokföringen samt statistikdatabasen GIN-Skatt.

tiden för skattereformen. Särskild löneskatt betalas på förvärvsinkomster som inte är förmånsgrundande, på vissa försäkringsersättningar och på pensionskostnader.

Socialavgifterna 351 miljarder 1999

År 1999 uppgick socialavgifterna inkl. den särskilda löneskatten totalt till 351 miljarder kr vilket innebär att de svarade för drygt hälften av de skatter som tas ut på arbete. Socialavgifterna har ökat som andel av BNP under de senaste åren. Det är de allmänna egenavgifterna (allmänna pensionsavgiften) som infördes 1993 och som successivt höjts som förklarar ökningen.

3.7.2 Underlag och avgiftssatser

År 2001 gäller i korthet följande för beräkning av underlaget för socialavgifterna.

Avgiftspliktigt underlag för *arbetsgivaravgifterna* är löntagarens bruttoersättning inkl. skattepliktiga förmåner och exkl. kostnadsavdrag. Om den utbetalda ersättningen till en person är mindre än 1 000 kr under ett år är denna avgiftsfri. Underlaget för *egenföretagarnas egenavgifter* är i huvudsak nettointäkten av näringsverksamhet. Arbetsgivaravgifter betalas inte för personer över 65 år och i normalfallet tas inte heller ut egenavgifter. På arbetsinkomster för personer över 65 år betalas istället särskild löneskatt.

För den *allmänna pensionsavgiften* som betalas direkt av individerna är det avgiftspliktiga underlaget inkomster upp till 8,07 förhöjda prisbasbelopp (år 2002 = 312 300 kr).¹⁴ Inkomster därutöver är avgiftsfria och berättigar inte heller till pensionsförmåner.

Underlaget för den *särskilda löneskatten* är sådan näringsverksamhet där den skattskyldige inte själv är aktiv (s.k. passiv näringsverksamhet). Även på arbetsinkomster för personer som äldre än 65 år utgår särskild löne-

skatt. Särskild löneskatt tas också ut på vissa försäkringsersättningar som inte är direkt kopplade till förlopad arbetsinkomst. Vidare tas ut särskild löneskatt på de kostnader som en arbetsgivare har för pensionsutfästelser till anställda. Även egenföretagare betalar särskild löneskatt på sina pensionskostnader.

Som framgår av 3.30 Tabell har avgiftsuttagets sammansättning förskjutits sett över en längre tidsperiod. Sedan början av 1990-talet har arbetsgivar- och egenavgif-

3.30 Tabell

Avgiftssatser för socialavgifter för olika huvudgrupper i procent av avgiftspliktig ersättning/inkomst

Compulsory social security contributions by main group as percentages of earnings liable for charges

År Year	Avgiftsuttag, procent Rate as percentages of earning			
	Avgiftsslag Main group		Allmänna egenavgifter General social sec. contributions	Särskild löneskatt Special tax on certain earned income and pension costs
Arbetsgivar- avgifter Employers' social sec. contributions	Egen- avgifter Social sec. contributions for self- employed			
1990	38,97	34,19	-	-
1991*	38,02	34,75	-	22,20
1992	34,83	33,85	-	21,85
1993	31,00	29,55	0,95	17,69
1994	31,36	29,75	1,95	17,89
1995	32,86	31,25	3,95	21,39
1996	33,06	31,25	4,95	21,39
1997	32,92	31,25	5,95	22,42
1998	33,03	31,25	6,95	24,26
1999	33,06	31,25	6,95	24,26**
2000	32,92	31,11	7,00	24,26**
2001–2002	32,82	31,01	7,00	24,26**

*) Genomsnitt för året. Olika avgifter gällde före och efter halvårsskiftet.

**) Särskilda bestämmelser gäller för personer som är födda 1938 eller senare och har full ålderspension (förtida uttag).

¹⁴ Fr.o.m. 2002 övergår underlaget för avgiftsuttaget till att bestämmas utifrån ett "inkomstbasbelopp". År 2002 sammanfaller beräkningen enligt det förhöjda prisbasbeloppet och inkomstbasbeloppet. Uppräkningen av inkomstbasbeloppet utgår från ett inkomstindex som har koppling till utvecklingen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst.

3.31 Tabell

Avgiftssatser för arbetsgivaravgifter och egenavgifter efter ändamål åren 1999–2002

Compulsory social security contribution rates by purpose 1999–2002

Ändamål Purpose	Arbetsgivaravgifter, % Employers' social security contributions, %			Egenavgifter, % Social sec. contributions for self-employed, %		
	1999	2000	2001– 2002	1999	2000	2001– 2002
Sjukförsäkringsavgift (Health insurance)	7,50	8,50	8,80	8,23	9,23	9,53
Föräldraförsäkringsavgift (Parental insurance)	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
Ålderspensionsavgift (Old age pension)	6,40	10,21	10,21	6,40	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift (Survivor's pension)	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70
Arbetsmarknadsavgift (Labour market)	5,84	5,84	5,84	3,30	3,30	3,30
Arbetssskadeavgift (Occupational injuries)	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38
S:a socialavgifter (Total social sec. contrib.)	25,02	29,83	30,13	23,21	28,02	28,32
Allmän löneavgift (General wage fee)	8,04	3,09	2,69	8,04	3,09	2,69
S:a socialavgifter och allmän löneavgift (Total social sec. contrib. and general wage fee)	33,06	32,92	32,82	31,25	31,11	31,01

ter sänkts vilket uppvägs av att allmänna egenavgifter/allmän pensionsavgift införts som successivt höjts. År 2002 är första gången på över tio år som inga ändringar görs i avgiftssatserna.

Arbetsgivar- och egenavgifter efter ändamål

Arbetsgivar- och egenavgifterna är sammansatta av olika delavgifter avsedda för olika ändamål. Av 3.31 Tabell framgår avgiftssatserna åren 1999–2002. Mellan 1999 och 2000 sänktes avgiftsuttaget marginellt. Men inom ramen för det totala avgiftsuttaget gjordes flera större förändringar av avgiftssatserna för olika ändamål. Bl.a. höjdes ålderspensionsavgiften från 6,40 till 10,21 procent. Förändringen var en anpassning av avgiftsuttaget till överenskommelsen kring finansieringen av det nya pensionssystemet. Sjukförsäkringsavgiften höjdes i syfte att skapa bättre samstämmighet mellan inkomster och utgifter i sjukförsäkringssystemet samtidigt som den allmänna löneavgiften sänktes. År 2001 sänktes avgiftsuttaget med netto 0,1 procentenheter. Inom ramen för denna sänkning höjdes sjukförsäkringsavgiften med 0,3 procentenheter medan den allmänna löneavgiften sänktes med 0,4 procentenheter. År 2002 görs inga ändringar i avgiftssatserna.

Allmän pensionsavgift

De allmänna egenavgifterna som direktdebiteras löntagare och företagare har också varierat i sammansättning över åren (3.32 Tabell). Fr.o.m. år 1998 finns bara en pensionsavgift. Avgiftsunderlaget för denna är fr.o.m. år 2000 inkomster upp till 8,07 förhöjda prisbasbelopp/inkomstbasbelopp och avgiftssatsen är 7,00 procent av avgiftsunderlaget. Den högsta avgiften år 2002 blir med dessa regler 21 900 kr vilket inträffar vid en förvärvsinkomst på 312 300 kr. Den allmänna pensionsavgiften är delvis avdragsgill och ger delvis skattereduktion vid taxeringen.

År 2000 inleddes en reform av förvärvsinkomstbe-

skattningen som innebär att de förvärvsarbetande skall kompenseras för effekterna av den allmänna pensionsavgiften. Tre fjärdedelar av reformen är genomförd t.o.m. år 2002.¹⁵ Den konstruktion som valts i syfte att åstadkomma lättnaden är en skattereduktion som motsvarar viss del av avgiften. Avgiften är avdragsgill men bara till den del avgiften inte motsvaras av skattereduktionen. År 2002 får inkomsttagarna en skattereduktion som motsvarar 75 procent av pensionsavgiften medan 25 procent är avdragsgill. Ett exempel illustrerar tekniken. En inkomsttagare som ligger över taket skall betala en avgift på 21 900 kr. Han får (med beaktande av avrundningsregler) en skattereduktion på 16 400 kr och får dra av 5 500 kr.

Särskild löneskatt

Särskild löneskatt tas ut på inkomster som inte grundar rätt till socialförsäkringsförmåner. Nivån på den särskil-

3.32 Tabell

Allmänna egenavgifter i procent av avgiftspliktig inkomst

General social security contributions by purpose, rates in percent of earnings liable for charges

År Year	Avgift efter ändamål Avgiftsuttag, procent				Charges by purpose Rate as percentage of earnings	
	Allmän sjuk- försäkrings- avgift General health insurance	Allmän arbetslöshets- försäkrings- avgift General unemployment insurance	Allmän pensions- avgift Pension contribution	Samtliga allmänna egenavgifter Total general social sec. contributions		
1993	0,95			0,95		
1994	0,95	1,00		1,95		
1995	2,95	-	1,00	3,95		
1996	3,95	-	1,00	4,95		
1997	4,95	-	1,00	5,95		
1998–1999	-	-	6,95	6,95		
2000–	-	-	7,00	7,00		

¹⁵ En fjärdedel genomfördes år 2000, ytterligare en fjärdedel år 2001 och i budgetpropositionen hösten 2001 föreslås ytterligare en fjärdedel genomföras till år 2002.

da löneskatten är schablonmässigt beräknad baserat på de avgifter som gällde vid tiden för skattereformen i början av 1990-talet. Inkomstären 1998–2002 är skattesatsen 24,26 procent av underlaget. Underlaget för den särskilda löneskatten är dels sådan näringsverksamhet där den skattskyldige inte själv är aktiv (s.k. passiv näringsverksamhet) dels arbetsinkomster för personer som är äldre än 65 år. Särskild löneskatt tas också ut på vissa försäkringsersättningar som inte kan anses ersätta förlorad arbetsinkomst (t.ex. avtalsreglerad avgångsersättning) och på bidrag till vinstandelstiftelse. Vidare tas ut särskild löneskatt på de kostnader som en arbetsgivare har för pensionsutfästelser till anställda samt egenföretagares pensionsförsäkringspremier.

Nya regler för personer över 65 år från 2004

I samband med att det nya pensionssystemet införs ändras reglerna när det gäller möjligheterna att tjäna in pension även efter det är en person fyllt 65 år. Ändringen har att göra med att intjänandet av pensionsrätt i det nya pensionssystemet skall ske även i de fall man fortsätter att arbeta efter 65 år. En successiv infasning kommer att ske över åren. Endast de personer som är födda 1938 eller senare omfattas av de nya reglerna. Detta innebär att de nya reglerna kommer att tillämpas från och med 2004, när de som är födda 1938 fyller 66 år. År 2005 omfattas de som är födda 1938 och 1939. År 2006 omfattas årgångarna 1938, 1939 och 1940, osv. För personer i dessa åldersgrupper som är kvar i arbetslivet kommer arbetsinkomsten att avgiftsbeläggas med dels särskild löneskatt, dels ålderspensionsavgift och allmän pensionsavgift. Den särskilda löneskatten för dessa personer kommer att bli lägre (16,16 procent f.n.) än den nuvarande särskilda löneskatten eftersom förmånsgrundande ålderspensionsavgift tas ut separat. Ålderspensionsavgift betalas med samma procentssats som för övriga anställda och egenföretagare (10,21 procent f.n.). Även för den allmänna pensionsavgiften gäller samma avgiftssats som för de under 65 år (7,00 procent f.n.).¹⁶

För förvärvsaktiva personer som är födda 1937 eller tidigare fortsätter dagens regler att gälla även efter 2004.

3.7.3 Undantagsregler för avgiftsuttaget

Det finns vissa undantag från de grundläggande reglerna för avgiftsuttaget som tillkommit av regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska skäl.

Ett av undantagen är den generella sänkning av arbetsgivaravgifterna med fem procentenheter till viss nivå som tillkom 1997 i syfte att underlätta för företagen att expandera. Nedsättningen uppgår till fem procent av lönesumma upp till 852 000 kr vilket för helår räknat innebär en maximal nedsättning om 42 600 kr per företag. Även egenföretagare ges en motsvarande nedsättning. Värdet på nedsättningen var 2000 ca 5,8 miljarder kr.

Fram till och med 1999 fanns också ett regionalpolitiskt stöd till näringslivet i speciellt utsatta delar av landet. Arbetsgivare och egenföretagare med viss verksamhet inom vissa kommuner i stödområdet fick sätta ned arbetsgivar- eller egenavgiften med åtta procentenheter. Nedsättningen har omfattat ca 4 000 arbetsgivare och 4 000 egenföretagare. Värdet av nedsättningen kan beräknas till 400 mkr per år. Nedsättningen godkändes inte av EU-kommissionen eftersom den inte var förenlig med statsstödsriktlinjerna.

En ny regional stimulans av småföretagandet i stödområde A är aktuell att införas om möjligt från år 2002.¹⁷ Stimulansen är tänkt att utformas som en utvidgning av den nuvarande generella nedsättningen av socialavgifterna från 5 till 15 procent av avgiftsunderlaget upp till 852 000 kr. Nedsättningen i stödområde A blir då maximalt 127 800 kr mot 42 600 kr generellt i landet i övrigt. Stödområde A omfattar särskilt utsatta kommuner och delar av kommuner i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län. Den nya nedsättningen är begränsad till belopp och faller under EU-kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse, s.k. försumbart stöd.

3.8 Beskattning av tjänstegruppliv

3.8.1 Skatten tas ut av försäkringsföretag m.fl.

Särskild premieskatt betalas på premie för grupplivförsäkring och för utbetalt belopp som motsvarar ersättning på grund av sådan försäkring. Beskattningen av tjänstegruppliv i dess nuvarande form kom till i samband med skattereformen i början av 1990-talet som en del av de basbreddningar som syftade till en mer likformig och neutral beskattning av löneförmåner. Tidigare hade förmånen av tjänstegruppliv inte beskattats. Istället för att direkt förmånsbeskatta individerna valdes som teknisk lösning att ta ut skatten av svenska försäkringsföretag, utländska försäkringsföretag ifråga om verksamhet som bedrivs här i landet och i vissa fall av arbetsgivare och näringsidkare.

År 2000 gav beskattningen av tjänstegruppliv skatteinkomster på 904 mkr.

Skatten på tjänstegruppliv har satts att motsvara genomsnittlig kommunalskattesats och uttaget av särskild löneskatt. Att skattesatserna blir så olika (se nedan) sammanhänger med att beskattningsunderlaget i en del fall utgörs av förmånen efter skatt och i andra fall förmånen inkl. skatt.

¹⁶ För näringsidkare med aktiv näringsverksamhet som är födda 1938 eller senare och som under hela året haft hel ålderspension (förtida uttag) tillämpas de nya reglerna redan under tiden 1999-2003.

¹⁷ Proposition aviserad i budgetpropositionen hösten 2001.

3.8.2 Skattesatser

För försäkringsföretag är skattesatsen 45 procent av beskattningsunderlaget. Underlaget utgörs av 95 procent av de premieinkomster som inkommer till försäkringsföretaget och avser grupplivförsäkring i tjänsten eller yrket.¹⁸ Skatteplikt inträder när premie tas emot.

För staten och andra arbetsgivare som utan att försäkring tecknats för anställdas räkning, betalar ut ersättning som motsvarar ersättning på grund av grupplivförsäkring är skattesatsen 81,83 procent. Underlaget utgörs av utbetalt belopp. Skatteplikt inträder vid utbetalning.

För att uppnå en neutral beskattning i de fall arbetsgivare och näringsidkare väljer utlandstecknade försäkringar finns en skatteplikt direkt för arbetsgivaren/näringsidkaren eftersom utländska försäkringsföretag inte kan omfattas av svensk premieskatt.¹⁹ I dessa fall är beskattningsunderlaget 95 procent av betald premie och skatten uppgår till 81,83 procent av underlaget.

3.9 Andra nedsättningar m.m.

3.9.1 Skattereduktion för byggnadsarbeten ("ROT-avdraget") åren 1993–1999

I syfte att stimulera byggmarknaden har under åren 1993–1999 med vissa avbrott givits en skattereduktion "ROT-avdrag" då man anlitar någon för att reparera, bygga om eller bygga till sitt hus. Efter mars 1999 ges dock inte längre ROT-avdrag.

Skattereduktionen har för ägare till villor, fritidshus och bostadsrättslägenhet varit 30 procent av arbetskost-

naden (inklusive moms) upp till viss nivå. För hyreshus och bostadsrättsföreningar har gällt särskilda regler för ROT-avdrag.

Fram t.o.m. inkomståret 1999 har fattats sammanlagt 980 000 beslut om ROT-avdrag för fysiska personer och 52 000 beslut för juridiska personer. ROT-avdrag har givits med totalt 10,6 miljarder kr varav 4,4 miljarder till fysiska personer (3.33 Tabell) och 6,2 miljarder till juridiska personer.

3.9.2 Anställningsstöd för långtidsarbetslösa – ASLA

I oktober 1999 infördes ett anställningsstöd för företag som anställer långtidsarbetslösa ("ASLA"). Stödet beslutas i det enskilda fallet av arbetsmarknadsmyndigheterna. Tekniskt tillgodoförs företaget stödbeloppet genom en avräkning mot företagets skattedebiteringar på skattekotot.

3.9.3 Skattelättnader för bredbandsanslutningar åren 2001 och 2002

För att stimulera utbyggnaden av IT-infrastrukturen ges en skattelättnad för fastighetsägare, enskilda näringsidkare och juridiska personer som har utgifter för bredbandsanslutning. Skattelättnaden ges i form av en skattereduktion. Skattereduktionen uppgår till 50 procent av den del av utgiften som överstiger 8 000 kr, dock maximalt 5 000 kr. Lättnaden avser anslutningar som tas i bruk under åren 2001 och 2002.

3.33 Tabell

ROT-avdraget åren 1993–1999

Special tax reduction for housing improvements, 1993–1999

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Summa för hela perioden Total for the whole period
Antal (number):								
Fysiska personer (<i>Individuals</i>)	97 190	213 147	-	112 348	204 733	238 577	112 650	978 645
Juridiska personer (<i>Legal entities</i>)	5 678	11 145	-	7 654	10 195	10 702	6 776	52 150
Summa (Total)	102 868	224 292	-	120 002	214 928	249 279	119 426	1 030 795
Belopp i mkr (MSEK):								
Fysiska personer (<i>Individuals</i>)	423	989	-	499	923	1 091	473	4 399
Juridiska personer (<i>Legal entities</i>)	602	1 533	-	680	1 384	1 385	609	6 192
Summa (Total)	1 025	2 522	-	1 179	2 307	2 476	1 081	10 591

Källa: Riksskatteverkets debiteringssammandrag.

¹⁸ Att underlaget begränsas till 95 procent beror på att 5 procent av premien schablonmässigt antas gå till omkostnader i försäkringsföretaget.

¹⁹ I den mån betalning av premie på motsvarande försäkring till svenskt försäkringsföretag hade föranlett skatteplikt för det svenska försäkringsföretaget.

Tabellbilaga:

- 3.34 Tabell Befolkningen över 18 år fördelade i inkomstklasser efter taxerad förvärvsinkomst inkomståret 1999
- 3.35 Tabell Uppräkningen av skiktgränsen för statlig inkomstskatt åren 1999–2002 fördelat på orsak
- 3.36 Tabell Antal personer och procentandel över skiktgränsen för statlig inkomstskatt ("brytpunkten") åren 1991–2001
- 3.37 Tabell Avdraget för pensionssparande 1999 fördelat på intervall och kön (exkl. dödsbon)
- 3.38 Tabell Folkmängden fördelad efter total kommunal skattesats (till landsting och kommun) 2001, länsvis
- 3.39 Tabell Folkmängd, medelinkomst, skattekraft och total kommunal skattesats (till landsting och kommun) 2001 i Sveriges 289 kommuner

3.34 Tabell

Befolkningen över 18 år fördelade i inkomstklasser efter taxerad förvärvsinkomst. Uppgifter om antal inkomsttagare, inkomstsummor samt skatt på arbete i form av inkomstskatt och allmän pensionsavgift. Inkomståret 1999

Total population aged 18 years or more by assessed income from employment and business showing number of persons, income amounts and taxes on labour and general social security contributions, income year 1999

Taxerad förvärvsinkomst tkr	Antal personer	Taxerad förvärvsinkomst, mkr	Skatt på arbete (mkr) i form av				Summa
			Statlig inkomstskatt	Kommunal inkomstskatt	Allmän pensionsavgift	Tillfällig skatte-reduktion	
Assessed inc. from work KSEK	Number of persons	Assessed inc. from work, MSEK	Taxes on labour (MSEK) in form of				Total
			Central gov. inc. tax	Local inc. tax	Pension contribution	Temporary tax reduction	
0	261 362	0	0	0	1	0	1
- 20	282 853	2 709	0	236	136	-139	233
20- 40	221 899	6 578	0	1 204	383	-246	1 341
40- 60	422 077	21 808	0	1 893	458	-179	2 172
60- 80	398 309	28 009	0	4 786	650	-185	5 251
80- 100	355 971	32 051	0	7 261	963	-218	8 005
100- 120	438 643	48 447	0	12 190	1 675	-308	13 558
120- 140	550 516	71 714	0	19 006	2 766	-422	21 350
140- 160	614 956	92 246	0	25 067	4 320	-498	28 889
160- 180	589 713	100 314	0	27 733	5 406	-426	32 713
180- 200	590 891	112 139	0	31 450	6 618	-343	37 724
200- 220	516 563	108 293	0	30 640	6 623	-204	37 059
220- 240	423 185	97 142	23	27 495	6 129	-86	33 561
240- 260	329 045	82 014	380	23 229	5 276	-25	28 861
260- 280	231 346	62 320	1 097	17 665	3 991	-16	22 738
280- 300	162 236	46 958	1 386	13 340	2 956	-11	17 671
300- 320	114 157	35 317	1 415	10 060	2 144	-6	13 613
320- 340	85 604	28 200	1 400	8 044	1 607	-5	11 046
340- 360	68 444	23 923	1 401	6 858	1 266	-5	9 521
360- 400	98 686	37 347	2 584	10 713	1 869	-6	15 161
400- 500	132 891	58 722	5 503	16 968	2 470	-7	24 935
500-1000	108 455	68 298	9 565	19 997	1 994	-5	31 551
1000-	12 138	20 667	4 307	6 081	223	-1	10 611
Samtliga	7 009 939	1 185 216	29 061	321 915	59 927	-3 339	407 564
varav för följande kategorier (by categories):							
1. Pensionärer (<i>Pensioners</i>)	1 615 316	203 672	2 852	51 431	238	-189	54 332
2. 18-24 år (<i>18-24 years</i>)	716 482	51 417	70	13 104	3 519	-607	16 085
3. Egenföretagare (<i>Self-employed</i>)	142 759	20 589	368	5 521	1 312	-141	7 060
4. Löntagare (<i>Employees</i>)	3 627 527	824 772	25 131	229 976	52 038	-1 904	305 241
5. Övriga (<i>Others</i>)	907 854	84 766	641	21 883	2 820	-499	24 846

Anm: Kategorierna i tabellen är avgränsade på följande sätt. Ingen under 18 år är med. Grupp 1 består av ålderspensionärer. De är således 65 år eller äldre. Grupp 2 är ungdomar i åldern 18-24 år. Inget krav finns på inkomst. Grupp 3 och 4 är personer med minst 10 000 kr i förvärvsinkomst (definierad som summan av lön och inkomst av aktiv näringsverksamhet). Är lönen större än inkomst av aktiv näringsverksamhet så förs man till löntagare. I annat fall till företagare. Om förvärvsinkomst saknas eller är under 10 000 kr så ingår man i övriggruppen.

Källa: SCB:s inkomststatistik, bearbetning av Storurvalet 1999.

3.35 Tabell

Uppräkningen av skiktgränsen för statlig inkomstskatt åren 1999–2002 fördelat på orsak, kr

Adjustment of level at which central government income tax is to be paid distributed by cause, 1999–2002, SEK

Inkomstår Income year	Nivå taxerad förvärvs- inkomst Level assessed income	Nivå beskatt- ningsbar inkomst Level taxable income	Uppräkning av beskattningsbar inkomst på grund av Adjustment upwards of taxable income due to			
			Indexering Indexation	Teknisk höjning ¹ Technical adjustment	Höjning av skiktgränsen därutöver Adjustment of level in addition	Total nominell uppräkning Total nominal adjustment
Nedre skiktgränsen (Lower level)						
1999	245 000	219 300				
2000	254 600	232 600	+5 300	+4 400	+3 600	+13 300
2001	271 500	252 000	+6 900	+4 500	+8 000	+19 400
2002	290 100	273 800	+11 800	+5 000	+5 000	+21 800
Total förändring 1999–2002 (Total change 1999–2002)	+45 100	+54 500	+24 000	+13 900	+16 600	+54 500
Övre skiktgränsen (Upper level)						
1999	389 500	360 000				
2000	398 600	374 000	+8 700	+5 300	+0	+14 000
2001	411 100	390 400	+11 100	+5 300	+0	+16 400
2002	430 900	414 200	+18 300	+5 500	+0	+23 800
Total förändring 1999–2002 (Total change 1999–2002)	+41 400	+54 200	+38 100	+16 100	+0	+54 200

¹) Som kompensation för effekterna av den avdragsbegränsning för den allmänna pensionsavgiften som genomförts dessa år.

3.36 Tabell

Antal personer och procentandel över skiktgränsen för statlig inkomstskatt ("brytpunkten") åren 1991–2001

Number of persons and share of persons with income level above the threshold for central government income tax 1991–2001

	Antal, tusental			Andel, procent		
	Män	Kvinnor	Båda könen	Män	Kvinnor	Båda könen
	Number, thousands	Women	All	Share in %	Women	All
Samtliga 20- år (All age 20-)						
1991	1 052	308	1 360	34	9	21
1992	876	213	1 088	28	6	17
1993	839	230	1 068	27	7	17
1994	930	284	1 214	30	9	19
1995	791	193	984	25	6	15
1996	821	231	1 052	26	7	16
1997	888	292	1 180	28	9	18
1998	934	286	1 220	29	9	19
Nivå 1 (Level 1):						
1999	941	331	1 272	30	7	20
2000*	950	335	1285	30	10	20
2001*	879	303	1181	27	9	18
Nivå 2 (Level 2):						
1999	237	44	281	10	1	4
2000*	252	48	299	8	1	5
2001*	256	50	306	8	2	5
Heltidsanställda 20–64 år (Full-time employees 20–64 years)						
1991	789	230	1 019	53	24	42
1992	625	147	772	43	16	33
1993	598	162	760	47	19	35
1994	679	210	889	52	24	40
1995	577	138	715	42	15	31
1996	610	170	780	44	19	34
1997	657	218	874	47	23	37
1998	683	210	893	48	22	38
Nivå 1 (Level 1):						
1999	684	236	920	48	23	37
2000*	710	247	957	48	23	38
2001*	665	226	891	44	21	35
Nivå 2 (Level 2):						
1999	174	31	205	12	3	8
2000*	189	35	224	13	3	9
2001*	197	37	234	13	3	9

*) Beräknat värde enligt framskrivning som gjorts av SCB med hjälp av mikrosimuleringsmodellen Fasit.

Källa: Statistiska centralbyrån, Inkomstfördelningsundersökningarna samt mikrosimuleringsmodellen Fasit.

3.37 Tabell

Avdraget för pensionssparande 1999 fördelat på intervall och kön (exkl. dödsbon)

Deduction for savings for individual private pension 1999 by size of deduction and gender

tkr KSEK	Antal inkomsttagare i nedanstående klasser av pensionssparande Number of income earners by size of the deduction for savings for private pension		
	Kvinnor Women	Män Men	Samtliga Total
- 2	183 160	151 269	334 429
2- 4	353 891	243 918	597 809
4- 6	104 952	77 429	182 381
6- 8	108 677	79 734	188 411
8-10	37 221	29 953	67 174
10-12	27 253	25 470	52 723
12-16	47 711	50 052	97 763
16-20	117 374	117 562	234 936
20-24	4 321	15 759	20 080
24-30	2 479	11 545	14 024
30-40	1 375	10 944	12 319
40-	139	759	898
Samtliga	988 553	814 394	1 802 947
varav i åldern 20-64 år (of which aged 20-64 years)	974 496	793 565	1 768 061
Andel av personer 20-64 år (Share of persons 20-64 years)	39,7%	31,2%	35,4%
Genomsnittligt sparad belopp, tkr (Average amount saved, KSEK)	6,0	7,4	6,6

Källa: Statistiska centralbyrån, bearbetning av den totalräknade inkomststatistiken 1999.

3.38 Tabell

Folkmängden fördelad efter total kommunal skattesats (till landsting och kommun) 2001, länsvis

Population by total local tax rate (to county and municipality) 2001, by counties

Län County	Folkmängd, tusental Population, thousands	Procentuell fördelning av folkmängd efter total kommunal skattesats Share of population in per cent by total local tax rate in %											
		27,00- 28,49	28,50- 28,99	29,00- 29,49	29,50- 29,99	30,00- 30,49	30,50- 30,99	31,00- 31,49	31,50- 31,99	32,00- 32,49	32,50- 32,99	33,00- 33,49	
Stockholms	1 823	57,9	3,4	6,2	23,4	5,1	4,0	-	-	-	-	-	100
Uppsala	294	-	-	-	-	-	89,6	-	7,4	3,0	-	-	100
Södermanlands	256	-	-	-	-	34,7	20,7	44,6	-	-	-	-	100
Östergötlands	411	-	-	-	1,0	32,4	24,0	42,6	-	-	-	-	100
Jönköpings	328	-	-	2,9	3,1	15,3	63,7	14,9	-	-	-	-	100
Kronobergs	177	-	-	8,7	-	15,3	10,7	52,1	13,1	-	-	-	100
Kalmar	235	-	-	-	-	-	5,7	33,8	54,0	6,4	-	-	100
Gotlands	57	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	100
Blekinge	150	-	-	-	-	-	-	-	89,1	10,9	-	-	100
Skåne	1 129	10,2	3,4	28,8	23,5	33,0	1,1	-	-	-	-	-	100
Hallands	275	-	-	39,3	-	37,1	23,7	-	-	-	-	-	100
Västra Götalands	1 495	-	-	-	-	8,7	8,3	17,5	19,0	44,1	1,3	1,1	100
Värmlands	275	-	-	-	-	-	9,5	3,6	47,6	24,0	15,3	-	100
Örebro	274	-	-	-	-	-	6,9	3,8	89,2	-	-	-	100
Västmanlands	257	-	-	-	-	-	49,2	-	7,8	35,9	7,1	-	100
Dalarnas	278	-	-	-	-	-	-	9,4	39,3	51,3	-	-	100
Gävleborgs	279	-	-	-	-	-	-	9,6	55,8	27,4	7,2	-	100
Västernorrlands	247	-	-	-	-	-	-	-	22,6	45,0	13,2	19,2	100
Jämtlands	130	-	-	-	-	-	-	-	45,0	39,4	10,8	4,9	100
Västerbottens	256	-	-	-	-	-	-	-	-	86,7	13,3	-	100
Norrbottnens	256	-	-	-	-	-	5,0	50,1	33,8	11,1	-	-	100
Hela riket (Total)	8 883	13,2	1,1	6,4	7,9	11,2	12,9	10,7	16,3	17,4	2,0	0,8	100
Antal kommuner med resp. skattesats (Number of municipalities)		12	4	19	21	22	35	40	58	55	18	5	289

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2001.

3.39 Tabell

Folkmängd, medelinkomst, skattekraft och total kommunal skattesats (till landsting och kommun) 2001 i Sveriges 289 kommuner

Population, average income, tax base and total local tax (to county and municipality) 2001 in the 289 municipalities of Sweden

Län/kommun County/municipality	Folkmängd den 1 jan 2001 Population 1 Jan 2001	Skatteunderlag* kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: riket=100 Share of average tax base,%	Total skatte- sats % Total local tax rate	Län/kommun County/municipality	Folkmängd den 1 jan 2001 Population 1 Jan 2001	Skatteunderlag* kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: riket=100 Share of average tax base,%	Total skatte- sats % Total local tax rate
Hela riket	8 882 792	115 903	100	30,53					
- kommun med lägsta (Danderyd)				27,15					
- kommun med högsta (Gullspång)				33,17					
Stockholms län:									
Botkyrka	73 097	106 154	92	30,70	Motala	42 175	108 742	94	30,75
Danderyd	29 570	210 474	182	27,15	Norrköping	122 199	107 258	93	31,30
Ekerö	22 266	139 349	120	28,65	Söderköping	13 936	104 093	90	30,85
Haninge	69 644	118 743	102	30,15	Vadstena	7 668	108 979	94	31,10
Huddinge	84 535	125 465	108	29,85	Valdemarsvik	8 337	96 347	83	31,00
Järfälla	60 471	140 392	121	29,20	Ydre	4 131	91 357	79	29,50
Lidingö	40 584	182 543	157	28,69	Åtvidaberg	11 946	105 689	91	30,75
Nacka	74 974	149 169	129	28,25	Ödeshög	5 688	89 964	78	30,75
Norrtälje	52 611	107 738	93	29,95	Östergötlands län	411 345	109 570	95	30,76
Nykvarn	8 052	126 378	109	29,35	Jönköpings län:				
Nynäshamn	23 965	120 945	104	30,15	Aneby	6 682	90 936	78	31,00
Salem	13 766	129 597	112	29,65	Eksjö	16 868	105 352	91	31,00
Sigtuna	35 001	126 542	109	29,40	Gislaved	30 407	110 216	95	30,25
Sollentuna	58 048	150 182	130	28,25	Gnosjö	10 280	113 220	98	29,90
Solna	56 605	141 500	122	27,90	Habo	9 578	106 014	91	29,18
Stockholm	750 348	143 012	123	28,10	Jönköping	117 095	110 616	95	30,50
Sundbyberg	33 868	135 523	117	29,60	Mullsjö	7 071	103 371	89	30,35
Södertälje	77 882	116 120	100	29,85	Nässjö	29 495	103 047	89	30,85
Tyresö	39 071	133 256	115	29,80	Sävsjö	11 049	94 388	81	30,50
Täby	60 197	173 751	150	27,85	Tranås	17 686	101 663	88	30,87
Upplands-Bro	20 878	123 440	107	29,90	Vaggeryd	12 738	108 511	94	30,00
Upplands-Väsby	37 576	132 606	114	29,90	Vetlanda	26 624	102 211	88	30,60
Vallentuna	25 228	126 214	109	28,00	Värnamo	32 256	113 424	98	30,75
Vaxholm	9 286	135 673	117	29,30	Jönköpings län	327 829	107 467	93	30,51
Värmdö	31 260	126 204	109	29,90	Kronobergs län:				
Österåker	34 427	132 040	114	29,85	Alvesta	18 916	102 740	89	30,75
Stockholms län	1 823 210	138 658	120	28,70	Lessebo	8 365	104 692	90	31,25
Uppsala län:					Ljungby	27 078	106 105	92	30,25
Enköping	36 606	108 377	94	30,85	Markaryd	9 798	100 730	87	31,04
Håbo	17 468	130 077	112	30,60	Tingsryd	13 371	96 323	83	31,50
Tierp	19 888	99 771	86	30,90	Uppvidinge	9 807	100 301	87	31,75
Uppsala	189 569	116 078	100	30,65	Växjö	73 901	113 703	98	31,00
Älvkarleby	8 932	112 188	97	32,30	Älmhult	15 403	109 686	95	29,25
Östhammar	21 733	108 875	94	31,80	Kronobergs län	176 639	107 782	93	30,79
Uppsala län	294 196	114 194	99	30,82	Kalmar län:				
Södermanlands län:					Borgholm	11 288	87 325	75	31,90
Eskilstuna	88 408	106 826	92	31,20	Emmaboda	9 772	109 018	94	31,53
Flen	16 565	102 013	88	31,10	Hultsfred	15 163	99 394	86	32,23
Gnesta	9 768	106 854	92	30,85	Högsby	6 380	92 545	80	31,83
Katrineholm	32 370	104 364	90	30,50	Kalmar	59 308	109 140	94	31,73
Nyköping	49 063	114 724	99	30,00	Mönsterås	13 227	105 220	91	31,73
Oxelösund	10 866	127 418	110	30,80	Mörbylånga	13 442	99 351	86	30,73
Strängnäs	29 610	114 633	99	30,00	Nybro	19 785	102 830	89	31,65
Trosa	10 197	122 925	106	30,40	Oskarshamn	26 349	114 310	99	31,08
Vingåker	9 186	99 982	86	31,00	Torsås	7 468	90 715	78	31,75
Södermanlands län	256 033	109 876	95	30,65	Vimmerby	15 776	99 540	86	31,38
Östergötlands län:					Västervik	37 433	103 954	90	31,48
Boxholm	5 334	99 310	86	31,00	Kalmar län	235 391	104 212	90	31,56
Finspång	21 477	112 021	97	31,15	Gotlands län:				
Kinda	10 129	95 180	82	31,00	Gotland	57 313	95 419	82	32,25
Linköping	133 168	117 553	101	30,25	Blekinge län:				
Mjölby	25 157	103 014	89	30,50	Karlshamn	30 741	112 561	97	31,85
					Karlskrona	60 564	109 842	95	31,90
					Olofström	14 005	112 890	97	31,65
					Ronneby	28 634	104 811	90	31,50
					Sölvesborg	16 448	105 785	91	32,01
					Blekinge län	150 392	109 281	94	31,80

Län/kommun County/municipality	Folk­mängd den 1 jan 2001 Population 1 Jan 2001	Skatteunderlag*		Total skatte­ sats % Total local tax rate	Län/kommun County/municipality	Folk­mängd den 1 jan 2001 Population 1 Jan 2001	Skatteunderlag*		Total skatte­ sats % Total local tax rate
		kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: riket=100 Share of average tax base,%				kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: riket=100 Share of average tax base,%	
Skåne län:									
Bjuv	13 705	103 834	90	29,88	Mark	32 951	100 887	87	31,89
Bromölla	12 085	108 885	94	30,15	Mellerud	9 902	94 432	81	32,24
Burlöv	15 038	110 116	95	29,48	Munkedal	10 532	95 990	83	33,01
Båstad	14 090	108 102	93	29,00	Mölnadal	56 137	127 003	110	30,49
Eslöv	28 487	103 228	89	29,13	Orust	15 023	104 015	90	31,64
Helsingborg	117 737	113 776	98	29,10	Partille	33 124	124 072	107	30,99
Hässleholm	48 580	100 874	87	29,50	Skara	18 305	107 502	93	31,65
Höganäs	22 639	121 369	105	29,12	Skövde	49 313	113 731	98	30,49
Hörby	13 742	92 255	80	28,49	Sotenäs	9 621	106 192	92	30,99
Höör	13 976	98 677	85	29,72	Stenungsund	20 679	120 264	104	31,87
Klippan	15 541	101 789	88	29,40	Strömstad	11 102	96 563	83	31,59
Kristianstad	74 161	106 880	92	30,25	Svenljunga	10 609	98 303	85	31,13
Kävlinge	24 583	120 680	104	27,90	Tanum	12 105	93 223	80	31,87
Landskrona	37 728	104 580	90	29,63	Tibro	10 576	102 742	89	30,59
Lomma	18 044	140 309	121	28,63	Tidaholm	12 694	100 219	86	30,79
Lund	98 948	118 515	102	29,88	Tjörn	14 733	113 599	98	31,09
Mal mö	259 579	104 012	90	30,05	Tranemo	12 037	105 807	91	30,48
Osby	12 742	101 452	88	30,65	Trollhättan	52 891	117 401	101	31,64
Perstorp	6 745	110 273	95	29,50	Töreboda	9 642	92 421	80	31,19
Simrishamn	19 303	99 279	86	29,90	Uddevalle	48 971	107 355	93	32,39
Sjöbo	16 648	93 807	81	29,13	Ulricehamn	22 284	102 438	88	31,23
Skurup	13 714	100 089	86	29,50	Vara	16 044	93 510	81	30,54
Staffanstorp	19 815	124 696	108	28,88	Värgårda	10 714	98 554	85	31,39
Svalöv	12 562	99 032	85	29,38	Vänersborg	36 589	112 623	97	32,39
Svedala	17 905	115 952	100	29,13	Åmål	12 840	105 680	91	32,44
Tomelilla	12 372	91 094	79	30,00	Öckerö	11 827	114 029	98	30,44
Trelleborg	38 429	105 644	91	29,00	Västra Götalands län	1 494 641	112 840	97	31,65
Vellinge	30 516	141 090	122	27,50	Värmlands län:				
Ystad	26 182	105 957	91	29,25	Arvika	26 188	101 061	87	30,90
Åstorp	12 873	101 505	88	29,50	Eda	8 664	95 662	83	31,50
Ängelholm	37 312	109 006	94	28,25	Filipstad	11 598	103 978	90	31,50
Örkelljunga	9 428	95 443	82	28,15	Forshaga	11 589	104 353	90	32,40
Östra Göinge	14 215	101 706	88	30,00	Grums	9 551	107 873	93	32,40
Skåne län	1 129 424	108 786	94	29,45	Hagfors	14 059	106 693	92	32,30
Hallands län:					Hammarö	14 162	124 443	107	32,10
Falkenberg	38 817	97 654	84	30,20	Karlstad	80 323	115 849	100	31,75
Halmstad	85 200	106 666	92	29,25	Kil	11 912	104 140	90	32,00
Hylte	10 479	101 176	87	30,25	Kristinehamn	24 297	109 614	95	32,80
Kungsbacka	65 113	126 810	109	30,55	Munkfors	4 162	108 162	93	32,50
Laholm	22 747	94 420	81	29,25	Storfors	4 725	106 876	92	32,25
Varberg	52 648	103 238	89	30,25	Sunne	13 619	96 137	83	31,80
Hallands län	275 004	108 219	93	29,95	Säffle	16 639	102 668	89	31,65
Västra Götalands län:					Torsby	13 725	97 959	85	32,50
Ale	25 421	113 536	98	32,25	Årjäng	9 790	92 126	79	31,25
Alingsås	35 153	109 470	94	32,04	Värmlands län	275 003	107 648	93	31,90
Bengtstors	10 896	107 188	92	32,24	Örebro län:				
Bollebygd	7 884	114 038	98	31,74	Askersund	11 530	105 325	91	31,85
Borås	96 883	111 138	96	31,74	Degerfors	10 544	111 527	96	31,85
Dals-Ed	5 047	95 247	82	32,54	Hallsberg	15 685	108 998	94	31,85
Essunga	5 835	93 470	81	30,54	Hällefors	8 025	105 841	91	31,85
Falköping	31 007	100 517	87	31,04	Karlskoga	31 293	121 625	105	31,85
Färgelanda	7 020	99 572	86	31,94	Kumla	18 983	113 394	98	30,85
Grästorp	5 924	98 117	85	31,29	Laxå	6 699	109 216	94	31,85
Gullspång	5 911	94 357	81	33,17	Lekeberg	7 008	99 761	86	31,65
Göteborg	466 990	118 777	102	32,05	Lindesberg	23 525	108 725	94	31,55
Götene	13 016	104 392	90	31,29	Ljusnarsberg	5 651	101 070	87	31,85
Herrljunga	9 447	97 940	85	31,39	Nora	10 465	108 940	94	31,45
Hjo	8 787	101 803	88	31,59	Örebro	124 207	109 366	94	31,65
Härryda	30 276	125 571	108	31,40	Örebro län	273 615	110 349	95	31,64
Karlsborg	7 100	102 668	89	31,19					
Kungälv	37 191	120 243	104	31,14					
Lerum	35 214	123 663	107	31,14					
Lidköping	36 802	106 837	92	30,64					
Lilla Edet	12 944	105 788	91	32,43					
Lysekil	14 848	107 249	93	32,74					
Mariestad	23 800	106 949	92	31,44					

Län/kommun County/municipality	Folkmängd den 1 jan 2001 Population 1 Jan 2001	Skatteunderlag*		Total skatte- sats % Total local tax rate
		kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: riket=100 Share of average tax base,%	
Västmanlands län:				
Arboga	13 870	107 452	93	32,02
Fagersta	12 381	120 229	104	32,97
Hallstahammar	15 064	111 756	96	31,97
Heby	13 653	92 249	80	32,47
Kungsör	8 148	110 788	96	32,12
Köping	24 763	108 073	93	32,32
Norberg	5 939	107 587	93	32,82
Sala	21 548	101 448	88	32,47
Skinnskatteberg	4 855	106 567	92	31,97
Surahammar	10 340	114 590	99	32,47
Västerås	126 328	120 393	104	30,77
Västmanlands län	256 889	113 786	98	31,54
Dalarnas län:				
Avesta	22 375	111 938	97	32,40
Borlänge	47 206	111 185	96	32,25
Falun	54 426	114 898	99	31,80
Gagnef	10 075	100 324	87	32,30
Hedemora	15 857	103 141	89	31,65
Leksand	15 240	102 230	88	31,25
Ludvika	26 450	112 992	97	32,40
Malung	10 799	101 540	88	31,40
Mora	20 132	105 336	91	31,92
Orsa	6 986	93 861	81	32,15
Rättvik	10 847	97 991	85	32,15
Smedjebacken	11 598	111 725	96	32,25
Säter	11 259	102 286	88	31,65
Vansbro	7 291	96 229	83	32,25
Älvdalen	7 718	95 538	82	31,90
Dalarnas län	278 259	107 885	93	32,01
Gävleborgs län:				
Bollnäs	26 735	103 995	90	31,25
Gävle	90 742	117 991	102	31,90
Hofors	10 624	115 261	99	32,25
Hudiksvall	37 454	108 053	93	31,50
Ljusdal	20 006	99 272	86	32,75
Nordanstig	10 282	96 686	83	32,25
Ockelbo	6 189	99 615	86	32,26
Ovanåker	12 491	97 556	84	32,25
Sandviken	37 064	119 730	103	32,00
Söderhamn	27 675	109 441	94	31,55
Gävleborgs län	279 262	111 124	96	31,87
Västernorrlands län:				
Härnösand	25 493	112 782	97	33,04
Kramfors	21 382	104 048	90	32,84
Sollefteå	21 978	103 528	89	33,09
Sundsvall	93 126	122 543	106	32,29
Timrå	17 988	114 564	99	32,34
Ånge	11 234	103 861	90	32,79
Örnsköldsvik	55 702	110 355	95	31,79
Västernorrlands län	246 903	114 020	98	32,39
Jämtlands län:				
Berg	8 175	90 042	78	32,42
Bräcke	7 577	94 987	82	32,12
Härjedalen	11 415	99 924	86	32,37
Krokom	14 154	98 945	85	32,07
Ragunda	6 313	97 132	84	33,12
Strömsund	13 938	95 484	82	32,62
Åre	9 745	94 589	82	32,12
Östersund	58 249	114 282	99	31,62
Jämtlands län	129 566	104 293	90	32,00

Län/kommun County/municipality	Folkmängd den 1 jan 2001 Population 1 Jan 2001	Skatteunderlag*		Total skatte- sats % Total local tax rate
		kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: riket=100 Share of average tax base,%	
Västerbottens län:				
Bjurholm	2 695	92 401	80	32,60
Dorotea	3 353	96 298	83	32,60
Lycksele	13 058	105 422	91	32,05
Malå	3 610	106 759	92	32,35
Nordmaling	7 663	96 818	84	32,35
Norsjö	4 689	98 433	85	32,85
Robertsfors	7 307	93 520	81	32,10
Skellefteå	72 476	109 973	95	32,10
Sorsele	3 195	94 353	81	32,60
Storuman	6 934	97 229	84	32,10
Umeå	104 512	113 163	98	32,30
Vilhelmina	7 918	95 052	82	32,60
Vindeln	6 074	95 131	82	32,10
Vännäs	8 532	101 656	88	32,60
Åsele	3 624	97 379	84	32,60
Västerbottens län	255 640	107 703	93	32,26
Norrbottnens län:				
Arjeplog	3 384	104 768	90	31,70
Arvidsjaur	7 148	106 457	92	30,75
Boden	28 679	114 528	99	31,55
Gällivare	20 037	120 537	104	31,75
Haparanda	10 412	93 900	81	31,20
Jokkmokk	6 019	106 634	92	31,30
Kalix	17 995	110 507	95	31,75
Kiruna	24 314	122 902	106	32,05
Luleå	71 652	119 951	103	31,20
Pajala	7 480	94 589	82	31,50
Piteå	40 363	112 922	97	31,45
Älvsbyn	8 947	103 292	89	31,65
Övertorneå	4 206	101 984	88	32,00
Övertorneå	5 602	93 267	80	30,95
Norrbottnens län	256 238	113 723	98	31,48

*) Avser den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten för inkomståret 1999 dividerat med den totala folkmängden.

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2001.

Källor och lästips

Ekonomistyrningsverket:

- Inkomstliggaren (hänvisningar till aktuella skattelagar och skatteförordningar)
- Budgetprognos (4 gånger om året).
- Statens Finanser (populär framställning om bl.a. skatterna)
- ESV:s hemsida (www.esv.se).

Riksskatteverket:

- De svenska skatternas historia
- RSV-Nytt (sammandrag av förslag i betänkanden, propositioner, beslut om förändringar m.m.; utkommer ungefär varannan vecka.).
- RSV:s hemsida (www.rsv.se).

Statistiska centralbyrån:

- Inkomster, skatter och bidrag. Totalräknad statistik. Individ och familjeuppgifter. Riket – län – kommuner. Statistiska meddelanden serie If 20.
- Inkomstfördelningsundersökningen. Statistiska meddelanden serie If 21.
- Taxeringsutfallet. Statistiska meddelanden serie O 21.
- Årsbok för Sveriges kommuner.
- SCB:s hemsida (www.scb.se).

Övrigt:

- ESO-rapporten: Lönar sig arbete? (Ds 1997:73)
- Konjunkturinstitutet: Konjunkturläget samt Analysunderlag till Konjunkturläget
- Finansdepartementet: Beräkningskonventioner. (Konventioner för beräkning och redovisning av budgeteffekter vid ändrade skatte- och avgiftsregler. Rapport från Skatteekonomiska enheten på Finansdepartementet).
- Prop. 1997/98:151: Inkomstgrundad ålderspension, m.m.
- Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS): Valfärdspolitik i kristid – håller arbetslinjen? SNS-förlag 1998.
- Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS): Från dagis till servicehus. Valfärdspolitik i livets olika skeden. SNS-förlag 1999.